

Українська асоціація футболу

Палата з вирішення спорів

РІШЕННЯ

прийняте 26 грудня 2024 року

Палата з вирішення спорів УАФ (надалі – Палата) у складі:

Голова Палати: Волков О.Ю. - головуючий по справі

Члени Палати: Якімов Ф.В. - доповідач по справі
Горобець О.В.
Брагін О.О.
Кукуруза Н.П.
Силаєв О.Г.
Гримайло В.В. - доповідач по справі

При секретарі Палати: Годлевська В.С.

у справі № 375/07/2024

ОСОБА_1

АДРЕСА_1

e-mail: ІНФОРМАЦІЯ_1

Адреса для листування: АДРЕСА_2

Заявник/Відповідач за зустрічною Заявою

проти

Приватне акціонерне товариство "Футбольний клуб "Шахтар" (Донецьк)"

Ідентифікаційний код: 00169816,

Адреса місцезнаходження:

Поштова адреса: 01054, Київ, вул. Б. Хмельницького, 53

тел.: +380 (44) 4981379 / 5817119,

e-mail: office@shakhtar.com

Відповідач/Заявник за зустрічною Заявою

Палата, розглянувши без участі сторін 26 грудня 2024 року за допомогою телекомунікаційних засобів (в режимі відео-конференції в Zoom) справу № 375/07/2024:

- за заявою від 29.03.2024 року, поданою ОСОБА_1, в інтересах якого діє адвокат ОСОБА_2, до ПАТ "ФК "Шахтар" (Донецьк) про стягнення заборгованості та визнання контракту частково недійсним;
- за зустрічною заявою ПАТ "ФК "Шахтар" (Донецьк) від 26.09.2024 року до ОСОБА_1 про визнання факту розірвання Контракту з Футболістом з поважної причини, сплати компенсації за дострокове розірвання Контракту та нарахування пені у розмірі 5% річних на суму компенсації,

встановила наступні факти та обставини.

І. ФАКТИ ПО СПРАВІ

1. ДАТА_1 громадянин України ОСОБА_1 (надалі – Заявник/ Гравець/Футболіст/Відповідач за зустрічною заявою) та Приватне акціонерне товариство "Футбольний клуб "Шахтар" (Донецьк) (надалі - Відповідач/ФК "Шахтар"/Клуб/Заявник за зустрічною заявою) уклали професійний трудовий контракт № НОМЕР_1, терміном дії з 01.07.2021 року по 30.06.2024 року (надалі – Контракт), за умовами якого Футболіст був прийнятий на роботу в команду "Шахтар U-19" на посаду Спортсмена-професіонала з футболу.
2. Враховуючи кваліфікацію юнацької команди Клубу до Юнацької ліги УЄФА сезону, Футболіст був залучений до складу делегації для участі у матчі проти ФК "Антверпен" в рамках 2-го туру групового етапу Юнацької ліги УЄФА, який мав відбутися 04.10.2023 року у м. Антверпен (Бельгія).
3. Беручи до уваги обмеження на перетин кордону для чоловіків віком від 18 до 60 років, які були запроваджені в Україні у зв'язку із дією правового режиму воєнного стану, виїзд чоловіків закордон, включаючи спортсменів, врегульований Правилами перетинання державного кордону громадянами України, затвердженими Постановою Кабінету міністрів України від 27.01.1995 року № 57 зі змінами та доповненнями.
4. На виконання п. 2 згаданих Правил перетинання державного кордону, Клуб звернувся до Міністерства молоді та спорту України із відповідною заявою і списком футболістів. до якого було також включено і Футболіста, для отримання дозволу на виїзд закордон. В межах процедури отримання дозволу, 22.09.2023 року, Футболістом було власноруч оформлено розписку на адресу Міністерства молоді та спорту України наступного змісту: **"Я, ОСОБА_1 (ІНФОРМАЦІЯ_2), після закінчення матчів Ліги Чемпіонів, запланованих у жовтні, зобов'язуюся повернутися на територію України у строк до 1 листопада 2023 року включно."**
5. На підставі відповідного дозволу Міністерства молоді та спорту України, 02.10.2023 року Футболіст виїхав з України для участі у матчі проти ФК "Антверпен", який відбувся 04.10.2023 року, в тому числі за участю Футболіста.
6. 05.10.2023 року основна та юнацькі команди Клубу повинні були повертатися із Бельгії в Україну. Виліт команд і персоналу Клубу був запланований на 10:00 за маршрутом Брюссель (Бельгія) - Ряшів (Польща).
7. Футболіст приїхав до аеропорту м. Брюссель, пройшов контроль авіаційної безпеки, пройшов реєстрацію на посадку, здав свій багаж, але згодом зник. Адміністрація Клубу намагалася зв'язатися з Футболістом під час очікування в аеропорту, але він вимкнув телефон та не виходив на зв'язок. В подальшому Футболіст так і не з'явився, а відтак - не повернувся разом із командою в Україну.

8. Ввечері 05.10.2023 року від Футболіста (з електронної адреси ІНФОРМАЦІЯ_3) на електронну пошту ІНФОРМАЦІЯ_4 (за наявною інформацією Заєць-Терех В.А. є працівником юридичної служби ФК "Шахтар") надійшов електронний лист на ім'я Генерального секретаря Клубу ОСОБА_3, в якому Футболіст зазначив наступне *"Настоящим информирую Вас, что по семейным причинам я вынужден покинуть расположение команды на некоторое время. Прошу позволить мне объяснить тяжелые обстоятельства, вынудившие меня на этот шаг, позднее. Надеюсь на Ваше понимание. С уважением, ОСОБА_1"* (вільний переклад на українську мову: *"Цим інформую Вас, що через сімейні причини я змушений покинути розташування команди на деякий час. Прошу дозволити мені пояснити важкі обставини, що змусили мене піти на це, пізніше. Сподіваюся на Ваше розуміння. З повагою, ОСОБА_1"*).
9. 11.10.2024 року Клуб надіслав на електронні адреси Футболіста (ІНФОРМАЦІЯ_3 – адреса вхідного електронного листа від Футболіста, та ІНФОРМАЦІЯ_1 – контактна адреса електронної пошти, визначена п. 9.1. Контракту) вимогу, надавши можливість Футболісту добровільно повернутися в Україну впродовж 5-ти днів. Окрім цього, Клуб повідомив Футболіста, що розцінює його фактичну відмову від виконання обов'язків за Контрактом як грубе порушення умов Контракту. 13.10.2023 року Клуб додатково повідомив про факт відсутності Футболіста Міністерство молоді та спорту України.
10. 17.10.2023 року Клуб електронним листом повідомив Футболіста про одностороннє розірвання Контракту із негайним набранням чинності цим рішенням. 19.10.2023 року Клуб додатково повідомив ОПФКУ "Прем'єр-Ліга" та УАФ про факт розірвання Контракту з Футболістом.
11. 11.03.2024 року представник Футболіста адвокат ОСОБА_2 направив Клубу претензію, в якій зазначив про незаконність розірвання Контракту та запропонував Клубу виплатити компенсацію Футболісту у розмірі 72 000 грн.
12. У відповідь на претензію Футболіста від 11.03.2024 року, 11.04.2024 року Клуб повідомив про відхилення вимог Футболіста в частині виплати компенсації, пред'явив зустрічну вимогу про виплату компенсації на підставі пп. 7.3.2 Контракту, а також повідомив про те, що залишає за собою право скористатися усіма належними засобами правового захисту, визначеними українським законодавством та регламентами УАФ/ФІФА, для стягнення компенсації за розірвання Контракту в примусовому порядку.

II. РУХ СПРАВИ У ПАЛАТІ З ВИРІШЕННЯ СПОРІВ УАФ

13. 01.04.2024 року до Палати надійшла заява від 29.03.2024 року вих.№ 2903/1 від Футболіста, в інтересах якого діє адвокат ОСОБА_2, до Клубу про стягнення заборгованості та визнання контракту частково недійсним (надалі – Заява).
14. 09.07.2024 року Палата винесла Ухвалу про відкриття провадження по справі № 375/07/2024, якою встановила відповідність Заяви вимогам, зазначеним у ст. 30 Регламенту Палати (у редакції, затвердженій Виконавчим комітетом Федерації футболу України, протокол № 8 від 10.07.2018 року) (надалі - Регламент 2018 року), а також призначила головууючого та доповідачів по справі. Відповідачу було запропоновано протягом 10 днів з моменту отримання ухвали надати відзив чи заперечення по справі, обґрунтувавши їх відповідними доказами та підтверджуючими документами.
15. За вих. № 263 від 17.07.2024 року Клуб подав до Палати клопотання про продовження строку для надання відзиву чи заперечень по справі на двадцять календарних днів, тобто до 08.08.2024 року. Окрім цього Клуб звернув увагу Палати на недотримання Заявником вимог п. 1 ч. 2 ст. 30 Регламенту 2018 року щодо неподання до Палати разом із Заявою

та іншими документами копії паспорту Заявника, що на думку Клубу, із посиланням на положення ч. 1 ст. 31 Регламенту 2018 року є підставою для залишення Заяви без руху.

16. 24.07.2024 року, розглянувши без участі Сторін матеріали справи, Палата:
- i. оголосила перерву у засіданні по справі;
 - ii. задовольнила клопотання Відповідача про продовження строку для надання відзиву чи заперечень по справі на двадцять календарних днів та встановила для ФК "Шахтар" строк для надання відзиву (чи заперечень) по справі - до 08.08.2024 року;
 - iii. задовольнила подану до початку розгляду справи по суті заяву члена Палати Заєць-Терех В.А. від 24.07.2024 року про самовідвід;
 - iv. з огляду на необхідність дотримання вимог п.1 ч. 2 ст. 30 Регламенту 2018 року Заявника було зобов'язано у строк до 08.08.2024 року надати Палаті засвідчену копію свого дійсного паспорта¹.
17. За вих. № 287 від 08.08.2024 року Клуб подав до Палати клопотання про продовження строку для надання відзиву чи заперечень по справі на двадцять календарних днів, тобто до 23.08.2024 року, мотивуючи це отриманням Ухвали Палати про продовження попереднього строку із запізненням, неотриманням копії паспорту Заявника та фактом звернення Відповідача до Комітету з етики та чесної гри УАФ, отримані висновки чи рішення якого можуть мати, на думку Відповідача, певне значення для подальшого розгляду справи.
18. Ухвалою головуєчого по справі від 12.08.2024 року розгляд справи, зокрема в частині клопотання Відповідача про продовження строку на надання відзиву чи заперечень, був призначений на **21.08.2024 року о 16 год. 00 хв. (без участі Сторін)**. Заявнику було запропоновано надати свої коментарі (за наявності) щодо клопотання Відповідача у розумний строк до дати розгляду.
19. Заявником 14.08.2024 року за вих. № 1408/1 були надані заперечення на надання Відповідачу по справі додаткового строку для надання заперечень чи пояснень по справі. Палаті було запропоновано відмовити в задоволенні Клопотання Відповідача про продовження строку на надання відзиву та заперечень, прийняти рішення на підставі наявних матеріалів справи та визнати втраченим право Відповідача на пред'явлення зустрічних вимог.
20. 21.08.2024 року, розглянувши без участі Сторін матеріали справи, Палата:
- i. оголосила перерву у засіданні по справі;
 - ii. з метою процесуальної економії встановила процесуальний рух справи та порядок електронного обміну кореспонденцією між Сторонами;
 - iii. з метою всебічного, повного та об'єктивного розгляду справи, забезпечення змагальності та рівноправності Сторін, Палата задовольнила клопотання Відповідача про продовження строку для подання відзиву чи заперечень по справі до **23.08.2024 року** та попередила ФК "Шахтар", що у випадку неподання відзиву чи заперечень по справі до **23.08.2024 року**, справу буде розглянуто на підставі документів, які наявні в матеріалах справи;
 - iv. окремо було попереджено Заявника про необхідність неухильного дотримання вимог Регламенту 2018 року як "lex specialis" в частині правил процесуальних взаємовідносин між Сторонами та Палатою як незалежної,

¹ Відповідна вимога була виконана Заявником шляхом надання відповідної документації 05.08.2024 року.

утвореної згідно з вимогами ФІФА інстанції з розгляду та вирішення спорів, що виникають між суб'єктами футболу.

21. 23.08.2024 року за вих. № 301 Відповідачем було подано відзив по справі. Далі, 27.08.2024 року за вих. 2708/1 Заявником були надані заперечення на відповідний відзив, які 06.09.2024 року за вих. № 320 були також прокоментовані Відповідачем.
22. Ухвалою головуєчого по справі від 11.09.2024 року розгляд справи був призначений на **18.09.2024 року о 18 год. 45 хв. (без участі Сторін)**.
23. 18.09.2024 року, розглянувши без участі Сторін матеріали справи, Палата ухвалила:
 - i. у розгляді справи – оголосити перерву;
 - ii. підготовчу стадію розгляду справи - вважати завершеною;
 - iii. призначити розгляд справи по суті за участю Сторін на 02.10.2024 року о 16 год. 00 хв.
24. 26.09.2024 року ФК "Шахтар" за вих. № 342, відповідно до вимог ч. 4 ст. 16 Регламенту 2018 року була подана зустрічна заява, у якій Відповідач/Заявник за зустрічною заявою вимагає визнати факт розірвання Клубом Контракту за наявності поважної причини з вини Футболіста та зобов'язати Футболіста сплатити компенсацію за розірвання трудового контракту із нарахуванням пені у розмірі 5% річних на суму компенсації за розірвання Контракту (фактично Клубом були запропоновані три альтернативних варіанта для визначення Палатою розміру компенсації із відповідним обґрунтуванням).
25. 02.09.2024 року Виконавчий комітет УАФ затвердив Регламент Палати з вирішення спорів УАФ у новій редакції (2024 року) (надалі – Регламент Палати), який набув чинності з дати оприлюднення його на офіційному сайті УАФ (30.09.2024 року) та який підлягає застосуванню при розгляді усіх справ, рішення по яких до набрання чинності цим Регламентом не було прийнято.
26. Відповідно до другого речення ч. 5 ст. 33 Регламенту Палати, у разі подання зустрічної заяви, заявникові по первісній заяві надається можливість надати відзив та докази виключно в межах заявлених зустрічних вимог.
27. Відповідно до ч. 10 ст. 34 Регламенту Палати, Голова Палати або головуєчий зокрема *"приймає одноосібно процесуальні рішення щодо руху справи між засіданнями Палати"*. Відповідно до другого речення ч. 1 ст. 47 Регламенту Палати, головуєчий по справі або Голова Палати може приймати ухвали щодо руху справи одноособово.
28. 30.09.2024 року головуєчий по справі виніс Ухвалу щодо прийняття зустрічної заяви ФК "Шахтар" до Футболіста **до спільного розгляду** з первісною Заявою від 29.03.2024 року, поданою Футболістом, в інтересах якого діє адвокат ОСОБА_2, до ФК "Шахтар" та **об'єднати їх в одне провадження**. Копію зустрічної заяви надіслати Футболісту та запропонувати останньому **у строк до 14.10.2024 року (включно)** надати свій відзив на зустрічну заяву, а також необхідні докази. Призначений на 02.10.2024 року розгляд справи по суті був перенесений.
29. Футболістом (в особі його уповноваженого представника) 08.10.2024 року за вих. № 0810/1 на адресу Палати був надісланий відповідний відзив на зустрічну заяву.
30. Ухвалою головуєчого по справі від 19.11.2024 року після проведення відповідних раундів обміну кореспонденцією справу було призначено до розгляду *за участі Сторін* в режимі відеоконференції, з використанням телекомунікаційних засобів (програмного комплексу ZOOM) на **27.11.2024 року о 17 год. 30 хв.**
31. 27.11.2024 року в режимі відеоконференції, з використанням телекомунікаційних засобів (програмного комплексу ZOOM) відбувся розгляд справи, у якому брали участь:

- i. від Заявника/Відповідача за зустрічною заявою - ОСОБА_1, його уповноважені представники - адвокат ОСОБА_2 та адвокат ОСОБА_4;
 - ii. від Відповідача/Заявника за зустрічною – уповноважений представник ОСОБА_5.
32. Свої повноваження представники підтвердили належним чином у порядку, передбаченому діючим законодавством та Регламентом Палати. Скановані копії документів, визначених Законом України "Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус" були своєчасно надіслані, оригінали під час засідання були пред'явлені.
33. Перед початком слухання Сторони/їх належним чином уповноважені представники підтвердили відсутність відводів до складу Палати, обізнаність зі своїми правами та обов'язками, а також відсутність заперечень щодо наявності юрисдикції Палати розглядати цей спір.
34. Сторонам була надана можливість висловити усі наявні аргументи на підтвердження своєї позиції обґрунтувавши це посиланням на наявні у матеріалах справи докази. Сторони мали можливість наводити свої доводи і міркування з усіх питань, які виникали під час розгляду справи, заперечувати проти доводів і міркувань інших осіб.
35. Після засідання будь-яких зауважень з боку Сторін відносно проведення слухання до Палати як усно, так і письмово не заявлялось.
36. 27.11.2024 року, розглянувши справу за участю Сторін, Палата ухвалила:
 - i. у розгляді справи – оголосити перерву;
 - ii. стадію процедури з подання письмових заяв чи пояснень Сторонами та процедуру дослідження доказів – вважати закінченими;
 - iii. надати Сторонам строк для можливого мирного врегулювання спору до 09.12.2024 року включно, про що Сторін зобов'язано повідомити Палату в межах зазначеного строку.
37. За результатами розгляду справи в межах проведених засідань 11.12.2024 року та 26.12.2024 року (*без участі Сторін*), враховуючи відсутність між Сторонами мирного врегулювання спору, **26.12.2024 року Палата винесла Рішення по справі**, проста форма якого була надіслана Сторонам 03.01.2025 року (надалі – Рішення).
38. **13.01.2025 року** за вих. № 1301/1 Футболістом, в інтересах якого діє адвокат ОСОБА_2, до Палати була подана заява про виготовлення повної форми Рішення, до якої був доданий доказ про сплату грошового внеску за виготовлення повної форми Рішення.
39. Ухвалою головуєчого по справі від 12.02.2025 року, враховуючи складність справи та необхідність тривалого часу для викладання мотивувальної частини Рішення, беручи до уваги пропозиції доповідачів по справі, строк підготовки повної форми Рішення був продовжений до **13.03.2025 року**.

III. ЮРИСДИКЦІЯ ПАЛАТИ ТА ЗАСТОСОВНЕ ПРАВО

40. Відповідно до:
 - пункту 4.1. статті 2 Розділу II Статуту Української асоціації футболу, затвердженого в новій редакції XXIII Конгресом ГО "Українська асоціація футболу" 07.06.2020 року (надалі - Статут УАФ) – *"У контексті свого правового статусу, встановленого законодавством, та у відповідності із делегованими їй повноваженнями, УАФ має виключні та невід'ємні повноваження щодо загального*

керівництва та контролю за проведенням змагань з футболу, організатором яких вона є, а також здійснення організаційного, фінансового та іншого забезпечення: [зокрема, але не обмежуючись] здійснення футбольного правосуддя";

- пунктів 1, 3 статті 52 Статуту УАФ – "Палата з вирішення спорів УАФ (далі за текстом – ПВС УАФ) - незалежна, утворена згідно з вимогами ФІФА інстанція з розгляду та вирішення спорів, що виникають між суб'єктами футболу. [...] ПВС УАФ здійснює свою діяльність відповідно до затвердженого Регламенту ПВС УАФ";
- пунктів 1, 3 статті 37 Дисциплінарних правил УАФ (у редакції 2022 року, чинній станом на момент виникнення спірних правовідносин та на момент подання Заяви) (надалі - ДП УАФ) – "Палата з вирішення спорів УАФ (ПВС УАФ) - незалежна, утворена згідно з вимогами ФІФА, інстанція розгляду та вирішення справ або врегулювання спорів і прийняття рішень між суб'єктами футболу у відповідності з Регламентом УАФ зі статусу і трансферу футболістів. [...] Організаційні та процесуальні засади діяльності ПВС УАФ визначаються Регламентом ПВС УАФ та Регламентом УАФ зі статусу і трансферу футболістів";
- пункту 5 статті 15 Регламенту УАФ зі статусу і трансферу футболістів, (у редакції 2021 року, чинній станом на момент виникнення спірних правовідносин та на момент подання Заяви) (надалі - РЕГЛАМЕНТУ ЗІ СІТФ) – "У разі невиконання контрактних зобов'язань однією зі сторін спірні питання розглядає Палата з вирішення спорів УАФ або КАС, якщо це безпосередньо передбачено контрактом";
- пункту 3 статті 30 РЕГЛАМЕНТУ ЗІ СІТФ – "Приймаючи рішення, уповноважені на це органи відповідної асоціації, органи здійснення футбольного правосуддя УАФ або Палата вирішення спорів УАФ керуються положеннями Регламенту, Статуту, Дисциплінарних правил УАФ, Регламенту Палати вирішення спорів УАФ та законодавства України, а також враховують усі відповідні угоди, колективні договори та спортивну специфіку";
- пункту 1 частини 1 статті 2 Регламенту Палати – "Палата має виключну компетенцію розглядати та вирішувати спори, пов'язані з діяльністю в футболі, зокрема: 1) між професіональними клубами та футболістами, а також між професіональними клубами та тренерами, які стосуються питань працевлаштування і контрактних спорів, що виникають із трудових правовідносин".

41. Палата з вирішення спорів Української асоціації футболу зазначає:

- справа стосується спору між українським футболістом - професіоналом та українським професійним футбольним клубом, тобто особами, які знаходяться під юрисдикцією УАФ, правовідносини між якими врегульовані регламентними нормами УАФ;
- спір між Сторонами, що виник з питання наявності/чи відсутності поважної причини для розірвання трудового контракту, відноситься до виключної компетенції Палати;
- у відповідності до вимог статті 29 Регламенту Палати 2018 року, Відповідач/Заявник за зустрічною заявою був заздалегідь повідомлений про звернення Заявника/Відповідача за зустрічною заявою з вищенаведеними вимогами до Палати;
- відповідно до положень пунктів 8.1. та 8.2. професійного трудового контракту № НОМЕР_1 від ДАТА_1, Сторони погодили, що даний Контракт регулюється і тлумачиться згідно із Статутом та регламентами/правилами УАФ, а також із

законодавством України. Додатково застосовується швейцарське право. Всі спори, які виникнуть з цього Контракту або матимуть відношення до нього, повинні бути передані для вирішення за вибором позивача в:

- (i) компетентний орган Української асоціації футболу; або
- (ii) Спортивний арбітражний суд в м. Лозанна (Швейцарія), де спір буде врегульований у точній відповідності до Кодексу спортивного арбітражу.

– хоча Сторони при укладенні даного Контракту не передбачили прямої вказівки на компетенцію Палати, а фактично погодили дві альтернативні юрисдикції для вирішення спорів між ними (компетентний орган Української асоціації футболу, або Спортивний арбітражний суд в м. Лозанна (Швейцарія)), тим не менш зазначене не може скасовувати повноваження Палати, встановлені Статутом та регламентними документами УАФ, які є обов'язковими для виконання всіма особами, які є/чи були афілійованими до УАФ або знаходяться під юрисдикцією УАФ. Зокрема, до таких осіб належать Заявник та Відповідач. Крім того, одна зі Сторін Контракту (Футболіст) звернулась до Палати із заявою щодо вирішення спору з питань трудових правовідносин, чим підтвердила свій вибір юрисдикційного органу, який буде вирішувати даний спір. У свою чергу, інша Сторона спору (Клуб) надала відзив та подала зустрічну заяву, в якому компетенція Палати також не заперечується. Таким чином, обидві сторони спору погодилися, що Палата має юрисдикцію розглядати цей спір між ними.

42. Згідно із положеннями статті 4 Регламенту Палати, **Палата при розгляді справи** "...застосовує статутні та регламентні документи УАФ, Галузеву угоду в професіональному футболі України, колективні договори, договори (зокрема, трудовий договір та інші договори) з усіма додатками, укладені суб'єктами футболу. Якщо у зазначених у частині першій цієї статті документах відсутні положення, які можуть бути застосовані при розгляді спору, Палата застосовує Статут, регламентні документи ФІФА, а також практику розгляду спорів ФІФА та КАС за аналогією та згідно з принципами законності і справедливості. У випадку, якщо після застосування частин першої та другої цієї статті, спірне питання залишається невирішеним, Палата застосовує законодавство України для вирішення цього питання".
43. Палата наголошує, що обов'язок доказування лежить на Стороні, яка подала заяву. Інші особи зобов'язані довести ті обставини, на які вони посилаються як на обґрунтування своїх пояснень або заперечень. Доказуванню підлягають обставини, які мають значення для ухвалення рішення у справі, і щодо яких у сторін та інших осіб, які беруть участь у справі, виникає спір.
44. У Палати наявна відповідна юрисдикція та повноваження розглянути по суті цей спір між Заявником та Відповідачем в цілому і винести відповідне рішення по суті спору.

IV. ПОЗИЦІЇ СТОРІН

45. Нижче коротко викладено основні факти та позиції Сторін відповідно до їх письмових та усних пояснень. Цей розділ не містить їх вичерпний перелік. Мета цього розділу полягає у тому, щоб забезпечити короткий виклад суті основних аргументів Сторін, тому цей розділ містить лише ті факти та позиції, що є необхідними для обґрунтування рішення по суті справи. Безпосередньо при розгляді і прийнятті рішення по суті справи Палата проаналізувала, прийняла до уваги та уважно розглянула **УСІ** наявні у матеріалах справи пояснення, включаючи письмові та усні, документи та докази, які були надані Сторонами чи витребувані за ініціативою Палатою, а також інші об'єктивні обставини, які мають значення для всебічного, повного та об'єктивного розгляду справи.

Позиція Заявника

46. Заявник зазначає, що п. 7.2 Контракту Сторони визначили, що будь-яке дострокове розірвання Контракту має бути обґрунтованим (зазначена поважна причина). При цьому, у цьому ж п. 7.2 Контракту Сторони обумовили вичерпний перелік поважних причин для одностороннього дострокового розірвання Контракту для обох Сторін. Листом від 17.10.2023 року на електронну пошту Футболіста було надіслано "Повідомлення про розірвання контракту". На думку Заявника, Повідомлення не містить жодного посилання на умови Контракту або нормативні акти УАФ чи ФІФА. Таким чином, Заявник вважає, що розірвання Контракту зі сторони Клубу було здійснено без поважних причин.
47. На думку Заявника, у зв'язку з тим, що Контракт згідно зі ст. 21 Кодексу законів про працю України є особливою формою трудового договору, в якому всі права і обов'язки сторін встановлюються угодою сторін, а також з огляду на розірвання Контракту зі сторони Клубу без поважних причин та відповідно до п. 7.3.1 Контракту в поєднанні з пп. 12.1 п. 12 ст. 15 Регламенту зі СіТФ, - мінімальним розміром компенсації за розірвання Контракту без поважної причини є заробітна плата Футболіста, визначена в додатку № 1 до Контракту і не виплачена після одностороннього розірвання Контракту Клубом. Таким чином, Заявник вважає, що враховуючи факт одностороннього розірвання Контракту без поважної причини з боку Клубу, на користь Футболіста повинна бути сплачена компенсація у розмірі **72 000,00 (сімдесят дві тисячі) гривень** (розрахунок проведений шляхом множення кількості неоплачених місяців роботи Футболіста (з жовтня 2023 року по червень 2024 року) на розмір заробітної плати згідно з додатком № 1 до Контракту, а саме: 8 000,00 гривень x 9 місяців дії Контракту).
48. Враховуючи те, що відповідно до пп. 7.3.2 п. 7.3 Контракту, якщо Футболіст є стороною, винною в розірванні Контракту без поважної причини, Футболіст повинен повністю відшкодувати Клубу завдані збитки відповідно до принципу *restitutio in integrum* (позитивного інтересу), але в будь-якому випадку сума збитків не повинна бути менше 10 000 000,00 (десять мільйонів) Євро та беручи до уваги те, що Клуб своїм "Повідомленням про розірвання контракту" повідомив про своє право вимагати від заявника сплати компенсації, Футболіст в особі уповноваженого представника вимагає також визнати пп. 7.3.2 п. 7.3 Контракту недійсним.
49. У якості обґрунтування визнання недійсним зазначеного підпункту Контракту Заявник наводить чисельну практику Спортивного арбітражного суду (КАС, м. Лозанна, Швейцарія) (надалі - КАС), а саме: одноосібність зазначеного положення та його дії фактично виключно на користь Клубу; істотний дисбаланс між розмірами компенсацій для кожної із сторін Контракту; надання одній зі сторін непропорційно великої переваги і надмірного контролю над іншою стороною. З урахуванням наведених аргументів та правових позицій Заявник вважає, що пп. 7.3.2 п. 7.3 Контракту містить умову про відшкодування збитків в розмірі, що фактично в 50 000 (п'ятдесят тисяч) раз перевищує місячну заробітну плату Футболіста, об'єктивно є несправедливою і такою, що не відповідає принципам паритетності та взаємності, а також є суттєво обтяжливою для Гравця.
50. У якості контраргументу на доводи Відповідача щодо завдання істотної шкоди репутації Клубу поведінкою Футболіста, Заявник посиляється у якості доказу на лист Міністерства молоді та спорту України від 21.06.2024 року № 7221/3.5 за підписом Заступника Міністра молоді та спорту України, у якому зазначається, що Міністерству невідомі іміджеві або будь-які інші втрати ФК "Шахтар" від ситуації, що призвела до розірвання Контракту із Гравцем.
51. Уповноважений представник Заявника додатково зазначає, що з урахуванням того, що Гравцю станом на день укладання Контракту (ДАТА_1) виповнилося лише 16

років, а Клубом не було надано копії згоди батьків Гравця, посвідченої нотаріально на день укладення Контракту, - з боку ФК "Шахтар" взагалі не дотримано вимоги Регламенту зі СіТФ при укладенні контракту з неповнолітнім футболістом. Зазначені обставини на думку Футболіста можуть бути самостійною підставою для задоволення його вимоги про визнання п.п. 7.3.2 п. 7.3 Контракту недійсним.

52. У якості заперечень на позицію Клубу щодо наявності певної інформації в ЗМІ стосовно спроби працевлаштування Гравця у країні-агресорі (російській федерації) та отримання громадянства вищезазначеної країни як однієї із підстав розірвання Контракту, Заявник звертає увагу Палати на те, що:
- єдиною і головною причиною його спроби потрапити до російській федерації було бажання та необхідність відвідати хворих батьків, які проживають на тимчасово окупованій території України, а єдиним на сьогодні шляхом потрапити туди для громадянина України є аеропорт Шереметьєво (москва);
 - Гравець фактично не був допущений на територію російській федерації, на підтвердження чого Заявником було надано до Палати копію Постанови від 07.10.2023 року про видворення Футболіста як особи, якій відмовлено в праві на в'їзд до російської федерації.
53. На думку Заявника ця Постанова повністю спростовує будь-які припущення про нібито перебування Гравця на території російської федерації.
54. Футболіст повідомляє що з 01.11.2023 року він постійно проживає на території Турецької Республіки, надаючи на підтвердження цього (і) договір оренди від 01.11.2023 року, з підтвердженням від орендодавця факту проживання Футболіста у м. Стамбул, (ii) заяву на отримання дозволу на короткострокове проживання від ДАТА_4 за реєстраційним номером НОМЕР_2 з туристичною метою та страховий поліс № 101284974 про страхування здоров'я, отримання якого є обов'язковою передумовою для звернення із заявою про отримання дозволу на короткострокове проживання, та (iii) довідку Головного управління податкової служби про присвоєння потенційного особистого податкового ідентифікаційного номеру, що надається іноземним громадянам, які перебувають на території Турецької Республіки.
55. Заявник також заявляє про наявність проявів дискримінаційного ставлення до себе (abusive conduct), наводячи у якості прикладу доводи, що він перебував з командою "Шахтар" U-19 лише під час зимових навчально-тренувальних зборів в Туреччині, а напередодні змагань в Лізі Чемпіонів клуб не брав його на навчально-тренувальні збори (зокрема, на території Нідерландів) навмисно та без пояснення причин. Футболіст заявляє також про дискримінаційні дії у вигляді непомірних навантажень, неконкурентної заробітної плати, спортивної дискримінації, в тому числі за ознакою місця народження Футболіста, тощо.
56. Футболіст звертається до Палати із наступними остаточними вимогами:
- повністю задовольнити подану Заяву;
 - зобов'язати ФК "Шахтар" як сторону, винну у розірванні Контракту без поважної причини, виплатити на користь Футболіста компенсацію згідно з Контрактом в розмірі 72 000,00 (сімдесят дві тисячі) гривень.
 - визнати недійсним підпункт 7.3.2 п. 7.3 Контракту із професійним футболістом ФК "Шахтар" від ДАТА_1 № НОМЕР_1, укладеного між ФК "Шахтар" та Футболістом.
57. Гравець зазначає, як альтернативний варіант, що у випадку, якщо Палата дійде висновку про наявність підстав для сплати Футболістом на користь ФК "Шахтар" компенсації, то

розмір такої компенсації повинен визначатися виходячи із залишкової вартості Контракту, тобто виходячи із розміру заробітної плати Футболіста за період, який залишався до завершення строку дії цього Контракту згідно з пп. 7.1 п. 7 Контракту (тобто, заробітна плата Футболіста за 8 місяців).

Позиція Відповідача

58. У свою чергу, Клуб переконаний, що розірвання трудового Контракту з Футболістом відбулося з вини Футболіста і Клуб мав поважну причину для такого розірвання, обґрунтовуючи свою позицію наступним чином.
59. На наступний день після того як Футболіст взяв участь у матчі проти ФК "Антверпен" 04.10.2023 року, Футболіст самовільно залишив розташування команди, вимкнувши всі засоби зв'язку перед вильотом і фактично зникнувши без пояснення будь-яких причин. 05.10.2023 року Футболіст повідомив Клуб електронним листом, що був вимушений залишити розташування команди на деякий час по сімейним причинам, пообіцявши згодом пояснити свій вчинок. Намагаючись зрозуміти вчинок Футболіста, Клуб очікував на його пояснення, не вдаючись до заходів юридичного впливу. Жодної подальшої реакції чи пояснень від Футболіста Клубом отримано не було. 11.10.2024 року Клуб надіслав на електронні адреси Футболіста вимогу, встановивши Футболісту 5-ти денний строк для повернення в Україну, прибуття в розташування клубу та можливість продовжити виконання трудових обов'язків за Контрактом. Одночасно, Клуб повідомив Футболіста, що розцінює його фактичну відмову від виконання обов'язків за Контрактом як грубе порушення умов Контракту.
60. Переломним моментом, що змусив Клуб суттєвим чином змінити свою думку та приймати більш кардинальні рішення стали численні публікацій у ЗМІ про втечу Футболіста з метою працевлаштування в країні-агресорі (російській федерації) та спробу отримання громадянства російської федерації. Так, зокрема, поміж іншої чисельної інформації, яка була розміщена у мережі Інтернет, Клуб посилається на інтерв'ю батька Футболіста російському інтернет-виданню ІА "Регнум" від 16.10.2023 року, у якому батько Футболіста зазначає наступне (певні цитати наводяться російською мовою як мовою оригіналу): *"Пока я не могу сообщить причину, почему ОСОБА_1 сбежал из "Шахтёра". Я могу сказать, что в России ему точно будет безопасней. Информация о прошении политического убежища неправда. Мой сын его не просил. Он просто подаст документы на российский паспорт, как сделал бы это на своей Родине в АДРЕСА_3. Сейчас ОСОБА_1 ни в какой команде ждать не стоит. Он очень устал от всего. Он расслабляется и отдыхает пока, а там посмотрим"*.
61. Клуб зазначає, що за таких обставин зникнення Футболіста із аеропорту в Брюсселі може мати зовсім інше значення та повернення Футболіста до ФК "Шахтар" після отримання ним російського громадянства є неможливим за будь-яких обставин. Клуб наголошує, що такими діями Футболіст наніс суттєву шкоду репутації Клубу та українського футболу в цілому, таке порушенням неможливо виправити та єдиною можливою правовою реакцією на зазначені дії є негайне розірвання Контракту без надання строку Футболісту для виправлення ситуації.
62. У зв'язку із тим, що вчинене Гравцем порушення наносить істотну шкоду репутації Клубу, є дуже серйозним і не відноситься до порушення другорядних обов'язків Футболіста, а продовження трудових відносин із Футболістом після отримання ним (чи навіть наміру отримання) громадянства держави-агресора є неможливим за будь-яких обставин, Клуб наполягає на тому, що розірвання Контракту для Клубу було крайньою мірою, тому що будь-які інші (більш м'які) заходи впливу проти Футболіста не змогли б виправити цю ситуацію. Посилаючись на відповідні підстави, Клуб констатує наявність, на його думку, всіх елементів, щоб вважати причину розірвання Контракту вагомою, та підтвердити існування об'єктивних обставин, які роблять нерозумним

очікування продовження трудових відносин між сторонами, наприклад, серйозне порушення довіри.

63. Стосовно аргументів Гравця щодо наявності "abusive conduct", тобто психологічного тиску, спортивної дискримінації та інших проявів неналежного відношення Клубу чи поведінки його уповноважених представників до Футболіста, Клуб зазначає, що жодних скарг, звернень та пропозицій від Футболіста протягом існування контрактних взаємовідносин до Клубу у встановленому порядку не надходило й про наявність відповідних претензій, та відповідно "неналежної/образливої поведінки" Клубу, ФК "Шахтар" фактично дізнався тільки із звернення Футболіста до Комітету з етики і чесної гри УАФ.
64. Стосовно вимоги Футболіста про визнання недійсним пп. 7.3.2 п. 7.3 Контракту в частині встановлення розміру компенсації за одностороннє розірвання Контракту у випадку визнання вини Гравця, Клуб зазначає, що враховуючи принцип свободи договору, сторони трудового контракту вправі погоджувати будь-які умови, які прямо не суперечать діючому законодавству та відповідним регламентам УАФ/ФІФА. Клуб звертає увагу Палати, що саме Клуб та Футболіст обопільно, за взаємною згодою погодили зазначені положення трудового контракту.
65. У якості додаткової підстави для відмови у задоволенні зазначеної вимоги Гравця, Клуб зазначає про відсутність у Палати компетенції визнавати будь-які положення Контракту недійсними, тому що такий спосіб захисту порушеного права прямо не передбачено Регламентом Палати. На думку Клубу, в протилежному випадку Палата буде фактично перебирати на себе юрисдикцію загальних судів та може виникнути ситуація, при якій недійсність окремого положення Контракту буде мати преюдиціальне значення при розгляді цього спору в інших інстанціях.
66. Враховуючи положення ч. 3 ст. 34 Регламенту 2018 року про те, що відзив не може містити зустрічні вимоги, Клубом була подана зустрічна заява до Футболіста, у якій в цілому наведена фактично тотожна аргументація, що надавалася Клубом раніше у відзиві, та посилання на відповідну прецедентну практику ФІФА та КАС. Клуб остаточно деталізує, що враховуючи (i) зухвалу втечу Футболіста із аеропорту м. Брюссель, (ii) відсутність будь-якої комунікації з Клубом, (iii) ігнорування Футболістом письмової вимоги Клубу щодо можливості припинити свою протиправну поведінку та добровільно повернутися в розташування Клубу для виконання обов'язків за Контрактом, (iv) попередження Футболіста про те, що Клуб розцінює його фактичну відмову від виконання обов'язків за Контрактом як грубе порушення умов Контракту, (v) наявність численних публікацій у ЗМІ про те, що Футболіст втік до російської федерації, яка є державою-агресором і розв'язала повномасштабну війну в Україні, подальшу відсутність будь-якої реакції Футболіста, а також публікації у російському виданні ІА "Регнум" інтерв'ю батька Футболіста, у якому батько Футболіста фактично підтвердив сам факт "втечі" Футболіста та наміри Футболіста подати документи для отримання російського громадянства, - Клуб вважає, що вказані обставини свідчать про неможливість подальшого продовження трудових відносин з Футболістом.
67. Клуб вважає, що розірвання Контракту Клубом відбулося з вини Футболіста та за наявності поважної причини для Клубу, з дотриманням критеріїв законності та добросовісності при прийнятті такого рішення, що відповідає положенням Контракту, п. 9 ст. 15 Регламенту зі СіТФ та усталеній практиці ФІФА.
68. Клуб наполягає, що Футболіст, як винна сторона, повинен виплатити Клубу компенсацію, передбачену пп. 7.3.2. Контракту, а саме 10 000 000 євро. При цьому ФК "Шахтар" наполягає на тому, що:
- відповідне положення не суперечить, а навпаки прямо допускається Регламентом

зі СіТФ (пп.1.1., 1.5., 1.6. ст. 3, пп. 12.1., 12.2 ст. 15 Регламенту зі СіТФ);

- відповідне положення не суперечить національному трудовому законодавству (ч. 3 ст. 21 Кодексу законів про працю України);
- відповідне положення не суперечить, а навпаки прямо допускається Регламентом ФІФА зі статусу і трансферу футболістів;
- така сума не є надмірною, несправедливою чи свавільною, з чим погодився і сам Футболіст, підписуючи Контракт з Клубом;
- зазначений розмір компенсації є мінімальним для всіх трудових контрактів футболістів у Клубі, які укладають свої перші трудові контракти.

69. Якщо Палата дійде висновку, що положення Контракту про компенсацію підлягає коригуванню, Клуб у якості альтернативи заявляє, що компенсація може бути визначена у сумі, що дорівнює 2 344 890,00 (два мільйони триста сорок чотири тисячі вісімсот дев'яносто) Євро, і є пропорційною частині від суми компенсації, що погоджена Сторонами у Контракті² у розрахунку до кількості днів залишку терміну дії Контракту після дати розірвання Контракту з Футболістом³. У якості другої альтернативи, Клуб вимагатиме компенсацію у розмірі 50 000 (п'ятдесят тисяч) Євро, що становить ринкову трансферну вартість Футболіста на дату розірвання Контракту⁴.
70. Додатково, Клуб вимагає у Футболіста пеню у розмірі 5% річних на суму компенсації за розірвання Контракту, яка підлягатиме сплаті Футболістом на користь Клубу, починаючи з 18.10.2023 року до дати фактичної оплати.

V. З'ЯСУВАННЯ ФАКТІВ ПО СПРАВІ, ЗАСТОСУВАННЯ РЕГЛАМЕНТНИХ ДОКУМЕНТІВ ТА ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

Право, що застосовується для вирішення спору по суті. Критерії оцінки доказів

71. Відносини між Заявником та Відповідачем регулюються положеннями Регламенту зі СіТФ, іншими регламентними документами УАФ. Палатою під час розгляду справи встановлено, що на момент звернення Заявником до Палати був чинним Регламент 2018 року, а з 30.09.2024 року набув чинності Регламент Палати у новій редакції. Таким чином, при вирішенні спору Палата застосовує норми Регламенту Палати, затвердженого рішенням Виконавчого комітету УАФ від 02.09.2024 року.
72. Поряд з цим, враховуючи, що УАФ є членом міжнародних футбольних організацій, зокрема ФІФА, для вирішення спору по суті між Заявником та Відповідачем Палата приймає до уваги положення прецедентних рішень органів футбольного правосуддя цих організацій, а також рішень Спортивного арбітражного суду в Лозанні (КАС). Палата оцінює докази по справі за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні. Жодні докази не мають для Палати наперед встановленої сили. Палата оцінює як належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, так і достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності.
73. Палата наголошує, що рішення Палати як незалежної, уповноваженої відповідно до статутних та регламентних документів інституції з питань розгляду спорів УАФ, покликане забезпечити захист гарантованих прав, свобод і інтересів учасників процесу та здійснення принципу верховенства права. У зв'язку з цим, відповідний орган, що розглядає спори, повинен неухильно дотримуватися вимог про законність і обґрунтованість рішення, що приймається. Рішення є законним тоді, коли виконавши

² 10 000 000,00 (десять мільйонів) Євро.

³ У розрахунку з 18.10.2023 року по 30.06.2024 року.

⁴ Згідно із відомостями з веб-сайту Transfermarkt, станом на 21.06.2023 року у Футболіста сформувалася трансферна вартість, яка становила 50 000 (п'ятдесят тисяч) Євро і зберігалася упродовж червня-грудня 2023 року.

всі процесуальні вимоги, справу вирішено згідно з нормами матеріального права, що підлягають застосуванню до даних правовідносин, - враховуючи футбольну специфіку, перш за все йдеться про вимоги статутних та регламентних документів ФІФА, УЄФА, УАФ, та такі норми правильно витлумачено.

74. Обґрунтованим визнається рішення, ухвалене на основі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які Сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених доказами, що були досліджені Палатою під час розгляду справи, і які відповідають вимогам про їх належність та допустимість. Також, рішення має містити вичерпні висновки органу, що розглядає справу, які відповідають встановленим на підставі достовірних доказів обставинам, що мають значення для вирішення справи.
75. Відповідно до Регламенту Палати, Палата повинна всебічно розглянути та оцінити всі надані по справі докази так, як вважає це доцільним. Оцінка доказів здійснюється членами Палати на основі власних знань та переконань, які ґрунтуються на всебічному, повному й об'єктивному їх дослідженні. Чіткими та переконливими є докази, які з точки зору звичайної розсудливої людини у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин, що є підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності.
76. Палата як орган спортивної юрисдикції вважає своїм обов'язком при розгляді справи дотримання вимог щодо всебічності, повноти й об'єктивності з'ясування обставин справи та оцінки доказів. Всебічність та повнота розгляду передбачає з'ясування всіх юридично значущих обставин та наданих доказів з усіма притаманними їм властивостями, якостями та ознаками, їх зв'язками, відносинами і залежностями. Таке з'ясування запобігає однобічності та забезпечує, як наслідок, ухвалення законного і обґрунтованого рішення.

VI. ВИРІШЕННЯ СПОРУ ПО СУТІ

77. Для вирішення спору між Сторонами по суті Палата вважає за необхідне з'ясувати наступні питання:
- А) Чи був Контракт від ДАТА_1 № НОМЕР_1, укладений між ФК "Шахтар" та Футболістом, достроково розірваний, з якого числа, з поважної/чи без поважної причини та хто зі Сторін Контракту є винним в односторонньому розірванні Контракту;**
- В) Які наслідки такого одностороннього розірвання Контракту для Сторони, яка винна у цьому, та яка компенсація за дострокове одностороннє розірвання Контракту підлягає сплаті на користь іншої Сторони Контракту та чи наявні обтяжуючи чи пом'якшуючи обставини для коригування суми компенсації.**
78. Палата відзначає, що Контракт від ДАТА_1 № НОМЕР_1 між ФК "Шахтар" та Футболістом, разом із додатки до нього, укладені у належній формі, містять усі передбачені діючим законодавством та регламентними документами положення. У якості невід'ємного додатку до Контракту наявна згода батьків Футболіста, батька ОСОБА_6 та мати ОСОБА_7, засвідчена нотаріусом неклиновського нотаріального округу ростовської області російської федерації за реєстраційним номером НОМЕР_3. Крім цього, підписи батьків містяться у тексті самого Контракту.
79. Зазначене дозволяє дійти до висновку, що укладена між ФК "Шахтар" та Футболістом контрактна документація:
- повно і належним чином фіксує волевиявлення Сторін;
 - породжує виникнення, зміну або припинення юридичних прав і обов'язків Сторін;

- наявність відповідної нотаріальної згоди батьків безспірно підтверджує їх повну обізнаність щодо умов Контракту, необхідності виконання вимог регламентних документів та чинного законодавства щодо захисту інтересів недієздатних/частково дієздатних осіб (неповнолітніх футболістів) під час укладання ними контрактів;
 - погоджені Сторонами у Контракті та відповідних додатках до нього умови є обов'язковими до виконання зобов'язаннями.
80. На момент розгляду спору ні сам Контракт, ні будь-яке з його положень не були у встановленому порядку визнані недійсними повністю (або частково), а тому на думку Палати, Сторони:
- мали усі можливості у порядку та у спосіб, передбачені Контрактом, реалізовувати свої права;
 - були зобов'язані належним чином виконувати прийняті на себе зобов'язання.
81. Відповідно до ст. 43 Конституції України (нормативно-правового акту, що має найвищу юридичну силу, норми якого є нормами прямої дії) встановлено, що кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.
82. Трудовий контракт, як і трудовий договір, - це вольовий двосторонній акт, угода двох суб'єктів, спрямована на виникнення взаємних трудових прав і обов'язків. Згідно з ч. 1 ст. 21 Кодексу законів про працю України, трудовий договір укладається між працівником і роботодавцем (роботодавцем - фізичною особою). У ч. 3 ст. 21 Кодексу законів про працю України контракт визначається як особлива форма трудового договору, в якому термін його дії, права, обов'язки і відповідальність сторін (у тому числі матеріальна), умови матеріального забезпечення та організації праці, умови розірвання договору (у тому числі дострокового) можуть встановлюватися угодою сторін.
83. Принцип контрактної стабільності між професійними гравцями та клубами є одним із фундаментальних, на якому ґрунтується регламентне регулювання, і є ключовою метою футбольної трансферної системи. Цілком очевидно, що стабільність трудових відносин між футболістами та їх клубами відіграє більш важливу роль у професійному футболі порівняно з іншими трудовими відносинами. Як футбольним клубам потрібен певний рівень стабільності в контрактних відносинах, щоб вони могли планувати свої склади в часі, так і гравцям потрібна стабільність, щоб вони могли планувати як своє "професійне майбутнє", так і робити певне планування свого повсякденного життя та задоволення інших необхідних побутових, соціальних, духовних та інших потреб, що притаманні будь-якій дорослій людині.
84. Одним із ключових наслідків дії цього принципу є те, що, як правило, футболісти та клуби повинні укладати контракти на певний термін, які не можуть (на відміну від багатьох інших трудових відносин) бути розірвані в односторонньому порядку, наприклад, просто через дотримання відповідного строку повідомлення.
85. Правила, що містяться в регламентних документах, чітко сформулювали загальноприйняті принципи контрактного та трудового права у професійному футболі, дотримання яких, як зазначалося раніше, є фундаментальною передумовою для стабільного функціонування "міжнародної футбольної родини" та сталого розвитку "спорту мільйонів", такі як:
- принцип, що контракти повинні виконуватися ("*pacta sunt servanda*");

- принцип, що контракт може бути припинений достроково з обґрунтованої причини без жодних штрафів;
 - принцип, що компенсація повинна виплачуватися, коли контракт розривається без обґрунтованої причини.
86. Регламенти також містять кілька інших положень, що доповнюють ці принципи і встановлюють особливі та унікальні для футболу правила, зокрема:
- принцип, що контракт може бути розірваний, якщо гравець має так звану "спортивну обґрунтовану причину";
 - принцип, що контракт не може бути розірваний в односторонньому порядку під час сезону;
 - принцип, що гравець та його новий клуб несуть спільну та солідарну відповідальність за компенсацію, яку гравець має сплатити своєму колишньому клубу;
 - принцип, що можуть бути накладені спортивні санкції за припинення контракту без обґрунтованої причини;
 - принцип, що спортивні санкції можуть бути накладені на клуб, якщо він спонукає гравця розірвати контракт без обґрунтованої причини.
87. Саме ці принципи разом складають нормативну основу для забезпечення контрактної стабільності між професійними гравцями та клубами, і незважаючи на постійний розвиток та модернізацію правового регулювання діяльності та взаємовідносин в футболі, вищезазначені основні принципи та їх зміст залишаються незмінними.
88. Таким чином, на думку Палати, взаємовідносини сторін в межах дотримання принципу контрактної стабільності повинні складатися:
- для Клубу: у вигляді створення відповідних умов для навчально-тренувального та ігрового процесу, забезпечення спортивним інвентарем та екіпіруванням, надання необхідної медичної допомоги та забезпечення страхового захисту, лікування на випадок професійних травм та захворювань та, перш за все, своєчасна виплата заробітної плати та інших форм винагороди (в т.ч. премії, бонуси та інші стимулюючі виплати тощо), яка погоджена сторонами у підписаному контракті;
 - для Гравця: у вигляді постійного підтримання та поліпшення рівня своєї професійної майстерності, участі у навчально-тренувальному процесі Клубу, участі у відповідних товариських матчах, матчах національного чемпіонату та відповідних міжнародних першостей, які проводяться під егідою УАФ/УЄФА. Зазначене вимагатиме від гравця постійного перебування у розташуванні Клубу, на його навчально-тренувальних майданчиках й спортивній інфраструктурі, дотримання певного "спортивного режиму", службових відрядження для участі у відповідних матчах – тобто, знаходження в режимі постійної контрольованої досяжності та доступності для виконання покладених на себе зобов'язань.
89. На думку Палати, виконання зобов'язань із вищезазначеної постійної контрольованої досяжності та доступності для виконання покладених на себе зобов'язань, крім випадків виклику у національну збірну відповідного віку, знаходження у відпустці, відсутності у зв'язку із хворобою, в т.ч. професійною травмою, чи за погодженням з Клубом тощо, – саме і є фундаментальним й чи не найважливішим обов'язком гравця будь-якого футбольного Клубу.
90. Беззаперечним є той факт, що в повсякденному житті можуть траплятися певні об'єктивні обставини, які в тій чи іншій мірі не завжди можуть знаходитися під повним

контролем осіб, і в залежності від них поведінка осіб та виконання ними прийнятих на себе зобов'язань може зазнавати певних змін. Тим не менш, у будь-якому випадку, зазначене тимчасове чи разове невиконання своїх обов'язків під впливом таких обставин не повинно переходити певну межу "точки неповернення", перетин якої призводить до фундаментальної втрати довіри однієї сторони до іншої, коли будь-яким чином відновити цю довіру вже не видається можливим. Тобто, сторони мають усвідомлювати, що після настання відповідних обставин подальше виконання контракту буде можливим та прийнятним стороною, яка зазнала наслідків порушення відповідних контрактних положень.

91. Положеннями п. 1 ст. 15 Регламенту зі СіТФ передбачено, що контракт, укладений клубом з футболістом-професіоналом/тренером/іншим фахівцем, зарахованим до штату команди, може бути розірваний за взаємною згодою сторін, а також в інших випадках відповідно до законодавства України про працю, вимог ФІФА, УАФ та положень Контракту. Також, п. 9 ст. 15 Регламенту зі СіТФ передбачено, що контракт може бути розірвано однією зі сторін без будь-яких наслідків (виплати компенсації або застосування санкцій) за наявності поважної причини. При цьому, Регламент зі СіТФ не містить визначення та вичерпного переліку поважних причин для розірвання контракту. Оцінка наявності або відсутності поважних причин для розірвання контракту повинна бути здійснена компетентним органом, з урахуванням всебічного аналізу фактів і обставин, які зумовили таке розірвання у кожному конкретному випадку.
92. Тотожні норми містяться у Коментарі ФІФА до Регламенту зі статусу і трансферу футболістів, у редакції 2023 року⁵ (англ. FIFA Commentary on the Regulations on the Status and Transfer of Players, edition 2023; надалі – Коментар 2023 року), де зазначено наступне:

*"Article 14 determines that a party is entitled to prematurely and unilaterally terminate an (otherwise binding) contract in specific circumstances. It states that a contract may be terminated by either party (club or player) without legal consequences of any kind, provided there is a "just cause" for the termination. The phrase "without consequences of any kind" applies only to the party terminating the contract. It does not imply that the counterparty will also be free from potential liability. In fact, the opposite usually applies."*⁶

(вільний переклад на українську мову: *Стаття 14 визначає, що сторона має право достроково і в односторонньому порядку розірвати контракт (який є зобов'язуючим за інших умов) за певних обставин. У ній йдеться про те, що контракт може бути розірваний будь-якою стороною (клубом або футболістом) без будь-яких юридичних наслідків за умови, що існує "поважна причина" для розірвання контракту. Фраза "без будь-яких наслідків" стосується тільки сторони, яка розриває контракт. Вона не означає, що протилежна сторона також буде вільна від потенційної відповідальності. Насправді, зазвичай відбувається навпаки).*

93. Щодо надання оцінки змісту "поважна причина" у Коментарі 2023 року містяться наступні пояснення щодо усталеної практики:

"Whether a party has a just cause to prematurely terminate a binding contract must be assessed for each individual case and in consideration of all the specific circumstances."

⁵ FIFA Commentary on the Regulations for the Status and Transfer of Players, у редакції 2023 року, доступ за посиланням: <https://digitalhub.fifa.com/m/40da0f707efdd011/original/FIFA-Commentary-on-the-FIFA-Regulations-for-the-Status-and-Transfer-of-Players-2023-edition.pdf>.

⁶ Там само, сторінка 128.

The Regulations do not provide a definition, nor a defined list of what would generally be considered a just cause. It is impossible to capture all potential conduct that might be considered just cause for the premature and unilateral termination of a contract. However, over the years, jurisprudence has established several criteria that define, in abstract terms, which combinations of circumstances should be considered just causes.

A contract may only be terminated prior to the expiry of the agreed term where there is a valid reason to do. In several awards, CAS has drawn a parallel between the concept of "just cause" as defined in article 14, Regulations and the concept of "good cause" in article 337 paragraph 2 of the Swiss Code of Obligations (SCO). Good cause (and thus just cause) to lawfully terminate an employment contract exists when the fundamental terms and conditions which formed the basis of the contractual arrangement are no longer respected by one of the parties.

When assessing whether a unilateral contract termination is justified, the following general criteria must be applied, considering the specific circumstances of each individual matter:

- Only a sufficiently serious breach of contractual obligations by one party qualifies as just cause for the other party to terminate the contract.*
- In principle, the breach is considered sufficiently serious when there are objective circumstances that would render it unreasonable to expect the employment relationship between the parties to continue, such as a serious breach of trust.*
- The termination of a contract should always be an action of last resort (an "ultima ratio" action)" ⁷*

(вільний переклад на українську: Наявність у сторони поважної причини для дострокового розірвання юридично обов'язкового контракту має оцінюватися в кожному окремому випадку з урахуванням усіх конкретних обставин.

Регламент не містить ні визначення, ні чіткого переліку того, що зазвичай вважається поважною причиною. Неможливо охопити всю потенційну поведінку, яка може вважатися поважною причиною для дострокового та одностороннього розірвання контракту. Однак з роками судова практика встановила кілька критеріїв, які абстрактно визначають, яку сукупність обставин слід вважати поважними причинами.

Контракт може бути розірваний до закінчення узгодженого строку лише за наявності поважної причини. У кількох рішеннях КАС провів паралель між поняттям "поважна причина", визначеним у статті 14 Регламенту, та поняттям "вагома причина", визначеним у пункті 2 статті 337 Швейцарського зобов'язального кодексу (ШЗК). Вагома причина (а отже, поважна причина) для законного розірвання трудового контракту існує тоді, коли одна зі сторін більше не дотримується основоположних умов, на яких ґрунтується контрактна домовленість.

При оцінці обґрунтованості розірвання трудового договору в односторонньому порядку необхідно застосовувати такі загальні критерії, враховуючи конкретні обставини кожної окремої справи:

- Тільки достатньо серйозне порушення контрактних зобов'язань однією зі сторін може бути підставою для іншої сторони розірвати контракт.*

⁷ Там само, сторінка 129.

- Як правило, порушення вважається достатньо серйозним, коли існують об'єктивні обставини, які роблять нерозумним очікування продовження трудових відносин між сторонами, наприклад, серйозне порушення довіри.
- Розірвання контракту завжди має бути крайньою мірою (дією "ultima ratio").

94. Палата вважає доведеним, що також підтверджено Гравцем під час засідання по справі, що 05.10.2023 року, без будь-якого попереднього повідомлення чи інформування компетентних осіб Клубу, Футболіст вимкнув засоби зв'язку та залишив розташування Клубу. Тобто, виключно за одностороннім волевиявленням Гравця, яке відбулося шляхом здійснення Гравцем активних дій (нез'явлення на посадку в аеропорту м. Брюссель, вимкнення засобів зв'язку, відсутність контакту, тощо), постійна контрольована досяжність та доступність Футболіста для виконання покладених на нього зобов'язань 05.10.2023 року була втрачена.
95. Безумовно, сімейні причини (як повідомив Гравець, суттєве погіршення стану здоров'я батьків, про що свідчило отримане ним від батьків повідомлення⁸) є у певній мірі суттєвими обставинами, які можуть викликати не тільки пригнічений психологічний стан, але й можуть бути поважною причиною тимчасової відсутності на робочому місці, чи взагалі залишення робочого місця.
96. Однак, по-перше, Палата звертає увагу Сторін на релевантну позицію Палати з вирішення спорів ФІФА:

*"The DRC held that the club had taken all reasonable steps, the player could not reasonably justify his absence (having failed to inform the club or the DRC of the nature of the family matter he had to resolve), and that the club could not reasonably have expected the player to resume his duties nor could the employment relationship continue, given his behaviour."*⁹

(вільний переклад на українську мову: Палата визнала, що клуб вжив усіх розумних заходів, гравець не міг обґрунтувати свою відсутність (оскільки не повідомив клуб чи Палату **про природу сімейної справи, яку він мав вирішити**), і що клуб не міг розумно очікувати відновлення виконання обов'язків гравцем, а також що трудові відносини не могли продовжуватися, враховуючи його поведінку.)

97. По-друге, незрозумілим залишається те, чому Клуб дізнався про відповідні обставини постфактум та що саме завадило Футболісту повідомити Клуб про існування зазначених обставин, їх вплив на життя Гравця, а також підтвердити це відповідними документами (до прикладу, в аеропорту, коли він дізнався про існування таких обставин, чи одразу після отримання вимоги від Клубу). Електронна кореспонденція від Клубу стосовно вимоги надати пояснення причин відсутності **була залишена Гравцем без жодної реакції**. Палата звертає увагу, що погіршення стану здоров'я батьків ймовірно є безумовно важливою та поважною причиною навіть для тимчасового залишення місця розташування команди, однак подальше замовчування Гравцем відповідної ситуації та, що більш важливо, не надання жодних доказів (копій текстових повідомлень, скріншотів переписки, виписки з медичних установ тощо) на підтвердження факту погіршення здоров'я батьків починаючи з 05.10.2023 року не лише ставить твердження Футболіста під сумнів, а й дозволяє Палаті вважати ці обставини такими, що не доведені належним чином та не підтверджені належними та допустимими доказами.

⁸ Див. сторінку 3 Протоколу опитування Футболіста від 23.07.2024 року адвокатом ОСОБА_2 в порядку ст. 20 Закону України "Про адвокатуру та адвокатську діяльність".

⁹ DRC decision of 15 July 2021, De Araujo Ferreira, див. сторінка 140 Коментаря 2023 року.

98. Наголошуючи на існуванні "abusive conduct" (у вигляді психологічного та економічного тиску з боку представників Клубу, непомірних навантажень, неконкурентної заробітної плати, спортивної дискримінації, в тому числі за ознакою місця народження, тощо), Гравець не наводить жодних доказів висловлення ним свого незадоволення, що підтверджують відповідні звернення до Клубу, щодо неналежної поведінки, констатації того, що ця поведінка порушує певні права та інтереси Гравця, вимоги припинити зазначену поведінку (нормалізувати контрактні відносини) та попередження про можливі негативні наслідки для Клубу у випадку подальшого існування зазначеної "аб'юзивної поведінки". Палата вважає за доцільне зробити посилання на положення Коментаря 2023 року та чисельну практику КАС, зокрема на позицію КАС у справі CAS 2018/A/6017 FC Lugano SA v. FC Internazionale Milano S.p.A. від 09.09.2019 року:
- "If a player does not give a prior warning to the club about his alleged dissatisfaction with the club's conduct, thereby preventing the latter from the opportunity to possibly change its course of action and preventing a termination on this basis, the player has no "just cause" to terminate his employment contract with the club."*
- (вільний переклад на українську мову: Якщо футболіст не надає клубу попереднього попередження про своє нібито невдоволення діями клубу, тим самим позбавляючи останнього можливості змінити свою поведінку та запобігти розірванню контракту на цій підставі, футболіст немає "поважної причини" для розірвання свого трудового контракту з клубом.)
99. Про жодні факти дискримінації Футболіст не згадував до моменту звернення до Комітету з етики і чесної гри УАФ, що відбулося навіть пізніше за звернення Гравця із Заявою до Палати.
100. Надаючи оцінку зазначенню Футболістом під час засідання по справі фактично у якості третьої причини неповернення до Клубу отримані ним у соціальних мережах зневажливі коментарі, образи та навіть погрози життю, та відповідно відсутність у зв'язку з цим почуття особистої безпеки після з'явлення у ЗМІ інформація про факт перебування Гравця на території росії та спроби отримання ним російського громадянства, підписання контракту з певними російськими футбольними клубами, Палата зазначає наступне.
101. По-перше, факт існування зазначених погроз не був доведений Гравцем шляхом надання до Палати відповідних доказів (скріншоти, роздруківки тощо), що фактично унеможлиблює розгляд зазначених пояснень Футболіста у якості доказів в цілому.
102. По-друге, як неодноразово наголошували члени Палати під час розгляду справи, щодо причин та наслідків порушення контрактної стабільності, для Палати мають значення дії кожної зі Сторін. Зокрема, йдеться як про дії Сторони, яка порушувала умови Контракту, так і про дії іншої Сторони на предмет того, чи вчинила вона всі можливі та необхідні дії з метою збереження контрактної стабільності (тобто, чи є для постраждалої Сторони розірвання Контракту крайньою мірою з огляду на те, що інший спосіб відновити довіру та баланс прав та інтересів Сторін є неможливим, а не рядовий "casus belli" – так званим "зручним приводом для розірвання Контракту").
103. Подібна непослідовність пояснення причин, що змусили Гравця покинути розташування Клубу, без надання жодних належних та допустимих доказів, на думку Палати, суперечить *venire contra factum proprium* (забороні суперечливої поведінки), що базується ще на римській максимі - "*non concedit venire contra factum proprium*" (ніхто не може діяти всупереч своїй попередній поведінці).
104. Відтак, виявлення та фіксація нових причин від'їзду з розташування Клубу вже після подання Заяви до Палати, зокрема на етапі оформлення Протоколу опитування Футболіста від 23.07.2024 року адвокатом ОСОБА_2, чи на етапі розгляду справи

за участі Сторін (яке відбулося більш ніж через 7 місяців після подачі Заяви до Палати), на думку Палати є нічим іншим як спробою "штучного створення доказів" та фактично свідчить про недотримання Футболістом/його уповноваженим представником "burden of proof" (тягар доказування, який полягає в тому, що будь-яка сторона, що посиляється на певний факт як на підставу свого права, повинна нести відповідний тягар доказування).

105. Аналогічних правових позицій у своїх рішеннях дотримуються і міжнародні органи спортивної юрисдикції, зокрема Палата з вирішення спорів ФІФА та КАС. Так, у Правилах, що регулюють діяльність Футбольного Трибуналу ФІФА (*Procedural-Rules-Governing-the-Football-Tribunal FIFA*), зокрема, відповідно до параграфу 13.5, будь-яка сторона, що претендує на право на підставі заявленого факту, має нести тягар доказування (доведення) такого факту – так званий "burden of proof". Такої ж думки у своїх рішеннях додержується і Спортивний арбітражний суд (КАС), відповідно до позиції якого, сторона, яка бажає довести свою правоту у спорі, має нести тягар доведення, тобто, має надати докази наявності фактів, на підставі яких ґрунтується її позов¹⁰, що фактично є відображенням принципу "*affirmanti incumbit probatio*" який означає, що *"хто стверджує, той і доводить"*.
106. Стосовно посилання Футболіста на розповсюджені в його соціальних мережах образи, погрози та іншу інформацію відповідного характеру, яка на його думку перешкождала, а фактично зробила неможливим його повернення в розташування Клубу через нібито існування загрози для безпеки Футболіста, Палата зазначає:
- Гравець не звернувся до Клубу й не тільки не спробував пояснити невідповідність фактичним обставинам цієї інформації, а й навіть не повідомив Клуб про погрози, які ним були отримані та не звернувся із проханням щодо надання відповідного сприяння у забезпеченні власної як інформаційної, так і особистої безпеки;
 - Відповідно до ст. 3 Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Також, ст. 28 Конституції України гарантує кожному право на повагу до його гідності. Відповідно до ч. 4 ст. 32 Конституції України, кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації. Згідно з ч. 2 ст. 8 Конституції України, норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Відповідно до ч. 1 ст. 277 Цивільного кодексу України (надалі - ЦКУ), фізична особа, особисті немайнові права якої порушено внаслідок поширення про неї та (або) членів її сім'ї недостовірної інформації, має право на відповідь, а також на спростування цієї інформації. Абзацом 3 ч. 4 ст. 277 ЦКУ встановлено, якщо особа, яка поширила недостовірну інформацію, невідома, фізична особа, право якої порушено, може звернутися до суду із заявою про встановлення факту недостовірності цієї інформації та її спростування. Тим не менш, **жодної інформації чи доказів щодо спроб Гравця визнати факт недостовірності інформації, яка поширювалась стосовно нього, чи її спростувати - до Палати не надано.**

¹⁰ CAS 2007/A/1380, *МКЕ Ankaragücü Spor Kulübü v. S.*, рішення від 11 червня 2008 року, параграф 27: "It is well established CAS jurisprudence that any party wishing to prevail on a disputed issue must discharge its burden of proof, i.e. must give evidence of the facts on which its claim has been based" (вільний переклад на українську мову: Судова практика КАС чітко визначає, що будь-яка сторона, яка бажає отримати перевагу у спірному питанні, повинна виконати свій тягар доказування, тобто надати докази на підтвердження фактів, на яких ґрунтується її позовна заява).

- На думку Палати, враховуючи те, що факт отримання Гравцем російського громадянства не доведено, його перебування на території російської федерації не підтверджено (окрім перебування в зоні прикордонного контролю в аеропорту Шереметьєво), доказів існування будь-яких контрактних відносин із російськими футбольними Клубами не надано, є цілком не зрозумілим, чому Гравець сам безпосередньо не спробував звернутися через ЗМІ до української футбольної спільноти, вболівальників Клубу та особисто заявити про невідповідність цих обставин дійсності та їх спростування.
107. Стосовно відсутності Гравця та спроби Клубу врегулювати зазначене питання Палата зазначає, що відповідно до Коментаря 2023 року¹¹ та прецедентної практики КАС¹², якщо гравець відсутній на тренуваннях і в клубі протягом відносно короткого проміжку часу, клуб не може розірвати контракт в односторонньому порядку на підставі того, що футболіст не надавав свої послуги своєчасно, якщо тільки футболіст не був попереджений про наслідки своєї поведінки. Розірвання контракту може розглядатися як правомірна реакція лише в тому випадку, якщо гравець продовжує не виконувати свої обов'язки після відповідного попередження. КАС притримується позиції, що відсутність гравця в клубі є невинуватеною, якщо його відсутність дає клубу достатні підстави вважати, що гравець прийняв остаточне рішення не повертатися до клубу. Такий висновок можна зробити, зокрема, якщо клуб спонукав футболіста повернутися до виконання обов'язків, або виправдати їх відсутність (наприклад, надавши медичну довідку), і футболіст або проігнорував вказівку клубу, або не зміг надати переконливого та поважного пояснення своєї відсутності.
108. Як встановлено матеріалами справи, несанкціонована відсутність Гравця тривала більш ніж 10 днів, Клуб своєчасно повідомив Гравця про недопустимість подібної поведінки, вимагав негайно повернутися до розташування Клубу. Як у відповідь на звернення Клубу, так й з власної ініціативи Гравець жодним чином не відреагував, не відновив контакт з Клубом та не здійснив будь-яких спроб підтвердити існування контрактних взаємовідносин.
109. Палата також не бере до уваги висловлену Футболістом під час усного слухання по справі позицію, що він не отримував від Клубу кореспонденцію, тому що в нього не було можливості користуватися мобільним зв'язком та відповідно інтернет-послугами, щоб отримати доступ до електронної пошти.
110. По-перше, Палата вчергове нагадує про необхідність неухильного дотримання і здійснення саме Сторонами т.зв. "обов'язку доказування". Жодних доказів як щодо місця перебування Гравця після отримання заборони на в'їзд до російської федерації, так і підтверджуючих відсутність у місці, де знаходився Гравець належного зв'язку - до Палати не надано.
111. По-друге, у нинішній час розвитку відповідних технологій, Палата вважає за найменш вірогідне й таке, що фактично не відповідає дійсності тривале (декілька днів) перебування Гравця у місці, де б він не мав можливості доступу до Інтернету й відповідно здійснення перевірки своєї електронної пошти.
112. По-третє, Палата звертає увагу на існуючі протиріччя у поясненнях Гравця.
113. Так, спочатку Гравець повідомляє, що як про вимоги Клубу щодо повернення в Україну та пояснення причин від'їзду, так і про факт одностороннього розірвання Контракту з боку Клубу, він не міг дізнатися у зв'язку із проблемами із мобільним зв'язком. На противагу цьому, Гравець під час усних слухань чітко й неодноразово зазначив, що

¹¹ Див. сторінки 140-141 Коментаря 2023 року.

¹² CAS 2016/A/4408, *Raja Club Athletic de Casablanca v. Baniyas Football Sports Club & Ismail Benlamalem*, рішення від 29 червня 2017 року.

однією із причин, які суттєво вплинули на його небажання повернутися були погрози й образи, які він отримував через соціальні мережі на своїх особистих сторінках. Тобто, складається ситуація, за якої Гравець певним чином зміг отримати зазначену інформацію про надходження образ та погроз на його адресу, що було б фактично неможливим без активного користування послугами мобільного зв'язку, доступом до соціальних сторінок у мережі Інтернет, що, у свою чергу, свідчить про ймовірну наявність повноцінного доступу до електронної пошти.

114. Палата додатково звертає увагу на те, що у цьому ж протоколі опитування адвокатом, про який згадується вище, Гравець зазначає: *"розуміючи, що умови перебування в Клубі для мене вже були нестерпними, я зважився на цей вчинок"*. Зазначене твердження, яке не спростоване Гравцем, дозволяє дійти висновку, що мотивом залишення Гравцем розташування Клубу було не лише *"погіршення стану здоров'я батьків"*. Тобто залишення місця розташування Клубу не носило спонтанного характеру, викликаного раптовими об'єктивними обставинами. Залишення місця розташування Клубу, на думку Палати, носило характер заздалегідь підготовленого плану дій, а виїзд Гравцем за кордон з командою розглядався ним не як можливість взяти участь у спортивному заході (зокрема, у вигляді участі у матчі проти ФК "Антверпен" в рамках 2-го туру групового етапу Юнацької ліги УЄФА, який мав відбутися 04.10.2023 року у м. Антверпен (Бельгія)), **а перш за все як можливість отримати легальну підставу для виїзду за межі України** в умовах діючих обмежень на перетин чоловіками державного кордону.
115. **Стосовно шкоди репутації Клубу.** Що стосується листа Міністерства молоді та спорту України від 21.06.2024 року № 7221/3.5 за підписом Заступника Міністра молоді та спорту України, згідно з яким Міністерству невідомі іміджеві або будь-які інші втрати ФК "Шахтар" від ситуації, що призвела до розірвання Контракту із Гравцем, Палата звертає увагу, що відповідно до ст. 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Відповідно до норм затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 року № 220 (із змінами й доповненнями) Положення про Міністерство молоді та спорту України, Мінмолодьспорт не наділений будь-якими повноваженнями щодо оцінки чи підтвердження наявності та/або відсутності іміджевих чи будь-яких інших втрат будь-якого суб'єкта господарської діяльності, зокрема й такого, що не належить до його сфери управління. Навпаки, пунктом 4(48¹⁸) згаданого Положення на Мінмолодьспорт покладено обов'язок забезпечувати піднесення патріотизму та міжнародного іміджу держави шляхом досягнення спортсменами високих спортивних результатів. Таким чином, Палата вважає, що жодного доказового значення вищезгаданий лист Міністерства молоді та спорту України для розгляду цієї справи не має.
116. Згідно зі ст. 94 ЦКУ, юридична особа має право на недоторканність її ділової репутації, на таємницю кореспонденції, на інформацію та інші особисті немайнові права, які можуть їй належати. Особисті немайнові права юридичної особи захищаються відповідно до глави 3 ЦКУ. Особистими немайновими благами, які охороняються цивільним законодавством, є, зокрема, ділова репутація, ім'я (найменування), а також інші блага, які охороняються цивільним законодавством (ст. 201 ЦКУ). Ділову репутацію юридичної особи становить престиж її фірмового (комерційного) найменування та інших належних їй нематеріальних активів серед кола споживачів її товарів та послуг. Під діловою репутацією юридичної особи розуміється оцінка її підприємницької, громадської, професійної чи іншої діяльності, яку здійснює така особа як учасник суспільних відносин. До приниження, а й відповідно до завдання шкоди репутації юридичної особи, на думку Палати, відноситься, не тільки поширення у будь-

якій формі неправдивих, неточних або неповних відомостей, що дискредитують спосіб ведення чи результаті її господарської (підприємницької) діяльності, а й конкретні дії та/або бездіяльність, у зв'язку з чим знижується вартість її нематеріальних активів чи спричиняється інша шкода її охоронюваним правам та інтересам.

117. Відповідно до ч. 2 ст. 1 Кодексу етики і чесної гри УАФ (у редакції чинній на момент виникнення спору), юридичні особи несуть відповідальність за поведінку фізичних осіб, пов'язаних з ними. При цьому, відповідальність, на думку Палати, у такому випадку необхідно розглядати у більш широкому сенсі, не обмежуючись лише певними фінансовими санкціями, чи іншими заходами відповідальності, що підлягають матеріальній оцінці. Особи, які задіяні у футболі повинні не тільки дотримуватися чинного законодавства України, а й утримуватися від будь-яких дій, що можуть завдати УАФ та футболу в цілому репутаційної чи матеріальної шкоди.
118. Футбол - це найбільш масовий і доступний вид спорту, який оздоровлює і формує позитивні емоції у людей. Це також і соціальне явище, що сприяє розв'язанню соціально-економічних проблем, об'єднує мільйони людей в Україні і в усьому світі незалежно від їх соціального стану, національності, політичних, релігійних чи інших вподобань.
119. Футбол - це не просто частина життя, для багатьох людей футбол - це уособлення мрій, їх прагнень, відчуттів та емоцій. Футболісти є беззаперечно публічними особами за замовчуванням, враховуючи той вплив на емоції, який має футбол. Вони без перебільшення є кумирами, прикладами для наслідування, тими, з кого беруть чи хочуть брати приклад. Нічого так не тішить пересічного громадянина, як успіхи спортсменів, зокрема й футболістів, - нічого, з іншого боку, так не засмучує і не ображає людей, як саме їх помилки. І це не зайве втручання в життя професійних спортсменів, або спроба утиску їхніх законних прав та інтересів. Навпаки, це своєрідна "ціна слави, шанування і захоплення", міра підвищеної соціальної відповідальності людей, яким віддані серця і душі мільйонів шанувальників.
120. В Україні триває війна, вже далеко не перший рік продовжує розгортатися збройна агресія російської федерації проти України. І кожен Клуб, кожен гравець, кожен працівник адміністративно-керівного складу має пам'ятати не тільки свою спортивну, а й соціальну місію. Клуби й гравці мають усвідомлювати, завдяки кому вони мають можливість грати, в той час як сотні тисяч їх співвітчизників, чийхось батьків, братів, сестер, синів та доньок, друзів у цей час боронять державу, отримують поранення, віддають своє життя.
121. Клуби і гравці мають усвідомлювати задля чого їм дають можливість грати, в тому числі брати участь у міжнародних матчах та тренуваннях, виїжджати для цього за кордон, в той час як мільйони їх співвітчизників не мають такої можливості - щоб продемонструвати як співвітчизникам та світовій спільноті, так і підступному ворогу, що Україну не зламати, і народ України прагне й буде жити нормальним повноцінним життям у своїй вільній, незалежній, європейській, демократичній країні.
122. Так, безпосередньо доля країни зараз вирішується на лінії фронту й усі громадяни України вірять в мужність, самовідданість та професіоналізм мужніх захисників. Але ж боротьба йде й на інших "фронтах": дипломатичному, гуманітарному, інформаційному тощо. Найважливіша битва відбувається зараз також і в серцях, душах і свідомості наших співвітчизників та громадян інших країн. Тому своєю грою, своєю послідовною та активною громадською позицією та відповідними діями щодо підтримки та шанування українських захисників - українські футбольні клуби та їх гравці повинні робити все можливе, щоб як у інших співгромадян, так й у міжнародних партнерів не з'явилося й тіні сумніву в тому, що Україна переможе й вийде з цієї страшної війни ще більш згуртованою, єдиною нацією.

123. Палата не вбачає за доцільне вивчати увесь масив публікацій та інформації в ЗМІ та у мережі Інтернет щодо обставин залишення Гравцем місця розташування Клубу. Для прикладу, можливо навести лише деякі згадки про відповідні події: "скандал у шахтарі"; "український футболіст залишив Клуб через політичні погляди"; "футболіст втік, щоб отримати російський паспорт"; "у росії безпечніше" тощо. Беззаперечним є той факт, що з усією цією інформацією може ознайомитись й зробити **"відповідне враження/відповідні висновки"** про український футбол, українські клуби та українських гравців заздалегідь невизначене коло осіб. Тобто фактично втеча Гравця є не тільки порушенням законодавства про перетин державного кордону під час дії правового режиму воєнного стану, що не відноситься до компетенції Палати. Неповорнення в Україну, не надання будь-яких пояснень щодо причини такого вчинку, на думку Палати, беззаперечно істотно завдає як матеріальної, так і перш за все нематеріальної (шкоди діловій репутації/іміджу) як українському футболу в цілому, так і ФК "Шахтар" зокрема.
124. **Узагальнюючи вищезгадані обставини, а саме:**
- факт неузгодженого від'їзду Гравця із розташування Клубу;
 - відсутність жодної реакції на відповідне повідомлення Клубу та не надання жодних документів щодо наявності поважних причин для залишення розташування Клубу;
 - відсутність відповідних підтверджень факту наявності "аб'юзивної поведінки" з боку Клубу та неповідомлення Футболістом раніше про ці випадки та їх недопустимість для Гравця;
 - відсутність підтвердження фактів погроз життю та безпеці Гравця у зв'язку із залишенням Клубу;
 - вплив на громадську думку та суспільний резонанс, який спричинив від'їзд Гравця, та відповідну істотну шкоду репутації українського футболу та Клубу зокрема, під гарантії якого та саме у зв'язку із виконання трудових обов'язків з яким, Гравець мав можливість вільного перетину державного кордону України.
125. **Палата вважає, що:**
- Футболіст фактично достатньо тривалий час до виїзду закордон мав намір залишити Клуб та територію України зокрема;
 - факт внесення Гравця у заявку на участь у міжнародному матчі був використаний Гравцем виключно як спосіб залишити територію України без жодного наміру повернутися;
 - самовільне залишення команди в аеропорту та відключення засобів зв'язку свідчать про свідоме бажання Гравця припинити будь-які контакти з Клубом;
 - застосовуючи принцип "балансу вірогідностей", на підставі наданих доказів та пояснень самого Гравця, більше заслуговує на довіру саме твердження Відповідача по справі ФК "Шахтар", що кінцевою ціллю Гравця був все-таки саме в'їзд в російську федерацію з можливою перспективою працевлаштування й отримання російського громадянства, а не лише турбота про батьків Футболіста¹³;
 - Клуб здійснив усі можливі у цій ситуації дії для того, щоб нормалізувати контрактні взаємовідносини та відновити контракту стабільність (про це опосередковано, на думку Палати, свідчить факт тривалої відсутності будь-яких звернень Клубу до

¹³ Єдине, що у даній ситуації перебувало поза межами контролю Гравця - це рішення прикордонних установ російської федерації про відмову Гравцю у в'їзді на територію держави-агресора.

відповідних органів спортивної юрисдикції щодо визнання Гравця винним у розірванні Контракту);

- допущене Гравцем порушення є суттєвим порушенням контрактних взаємовідносин, за наслідками якого відновлення довіри між Сторонами Контракту фактично не є можливим, і Клуб був вимушений та мав право вдатися до такої "крайньої міри" як розірвання Контракту.

126. **Палата доходить висновку, що:**

Контракт від ДАТА 1 № НОМЕР 1, укладений між ФК "Шахтар" та Футболістом, був розірваний ФК "Шахтар" з 17.10.2023 року в односторонньому порядку за наявності поважної причини, а Футболіст є стороною винною в односторонньому розірванні Контракту.

127. Щодо наслідків такого одностороннього розірвання Контракту для Сторони, яка винна у цьому, Палата зазначає наступне. Відносини між Заявником та Відповідачем регулюються положеннями Регламенту зі СіТФ, іншими регламентними документами УАФ. Відповідно до п. 1 ст. 13 Регламенту зі СіТФ, *"футболісти-професіонали, тренери та інші фахівці, зараховані до штату команди, обов'язково оформлюють свої трудові відносини шляхом укладання контракту в письмовій формі з професіональним клубом відповідно до законодавства України про працю, вимог статутних і регламентних документів ФІФА, УЄФА, УАФ та відповідних асоціацій"*. Як Заявник, так і Відповідач, уклавши трудовий договір, повинні неухильно дотримуватися принципу *"pacta sunt servanda"* (лат.) – *"договори повинні виконуватися"*, тобто виконувати та поважати його протягом усього терміну дії договору. Цей принцип є загальновизнаним та неодноразово застосовувався у практиці КАС.

128. Відповідно до п. 1 ст. 15 Регламенту зі СіТФ, *"контракт, укладений клубом з футболістом-професіоналом/тренером/іншим фахівцем, зарахованим до штату команди, може бути розірваний за взаємною згодою сторін, а також в інших випадках відповідно до законодавства України про працю, вимог ФІФА, УАФ та положень Контракту"*.

129. Згідно з п. 2 цієї ж ст. 15 Регламенту зі СіТФ, *"у разі розірвання контракту на підставах, не передбачених законодавством України та контрактом футболіста, винна сторона зобов'язана сплатити іншій стороні компенсацію"*. Відповідно до положень п. 12 із відповідними підпунктами ст. 15 Регламенту зі СіТФ, *"у разі розірвання контракту без поважної причини застосовуються такі положення: у всіх випадках винна сторона виплачує компенсацію. Відповідно до положень розділу VII Регламенту "Компенсація за підготовку футболістів" та Додатку №1 цього Регламенту і якщо інше не передбачене в контракті, компенсація за порушення умов контракту визначається з належним урахуванням законодавства України, специфіки спорту та будь-яких інших об'єктивних критеріїв, як-от: винагорода й інші виплати, належні футболістові за чинним та/ або новим контрактом, період дії контракту (до п'яти років), що залишився, винагороди, які здобув колишній клуб, і витрати, які здійснив (амортизовані за період дії контракту), а також той факт, чи не припадає порушення контракту на захищений період"*.

130. **Щодо можливості визнати недійсним п. 7.3.2. Контракту.** Відповідно до ч. 3 ст. 21 Кодексу законів про працю України, особливою формою трудового договору є контракт, в якому строк його дії, права, обов'язки і відповідальність сторін (в тому числі матеріальна), умови матеріального забезпечення та організації праці працівника, умови розірвання договору, в тому числі дострокового, можуть встановлюватися угодою сторін. Сфера застосування контракту визначається законами України.

131. Палата погоджується із аргументацією Клубу із посиланням на позицію Конституційного суду України в рішенні від 09.07.1998 року № 12-рп/98, в якому суд сформулював висновок, відповідно до якого, незважаючи на ці та інші застереження, що містяться в Кодексі законів про працю України та інших актах трудового законодавства і спрямовані на захист прав громадян під час укладання ними трудових договорів у формі контрактів, сторонами в контракті можуть передбачатися невідгідні для працівника умови: зокрема, це, як правило, тимчасовий характер трудових відносин, підвищена відповідальність працівника, додаткові підстави розірвання договору тощо.
132. Виходячи з особливостей зазначеної форми трудового договору, спрямованої на створення умов для виявлення ініціативності та самостійності працівників з урахуванням їх індивідуальних здібностей і професійних навичок, закон надав право сторонам при укладенні контракту самим встановлювати свої права, обов'язки та відповідальність, зокрема, як передбачену нормами Кодексу законів про працю України, так і підвищену відповідальність керівника і додаткові підстави розірвання трудового договору¹⁴.
133. При цьому, укладаючи контракт, сторони погоджуються з його умовами, у тому числі з підвищеною відповідальністю за порушення його умов. Водночас, слід зауважити, що на контрактну форму трудового договору не поширюються положення ст. 9 Кодексу законів про працю України про те, що умови договорів про працю, які погіршують становище працівників порівняно із законодавством України про працю, є недійсними.
134. Згідно із ч. 1, 4 ст. 202 ЦКУ, правочином є дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків. Відповідно до ч. 1, 2 ст. 215 ЦКУ, підставою недійсності правочину є недодержання в момент вчинення правочину стороною (сторонами) вимог, які встановлені ч. 1-3, 5 та 6 ст. 203 ЦКУ. Недійсним є правочин, якщо його недійсність встановлена законом (нікчемний правочин). У цьому разі визнання такого правочину недійсним судом не вимагається.
135. У той же час¹⁵ предметом трудового договору (контракту) є **праця (трудова функція) особи**, яка є об'єктом саме трудових правовідносин, які повною мірою врегульовані трудовим законодавством (зокрема ст.ст. 3, 7, 9, 91, 44 Кодексу законів про працю України). Положення ЦКУ щодо умов дійсності правочину та правових наслідків недійсності правочину не підлягають застосуванню для регулювання суспільних відносин, які виникають у зв'язку з укладенням трудового договору (контракту).
136. Трудовий договір (додаткова угода до нього) не є правочином у розумінні статті 202 ЦКУ, на який поширюються передбачені ст.ст. 203, 215 ЦКУ вимоги щодо чинності правочину та який може бути визнаний недійсним з передбачених ЦКУ підстав. Подібні за змістом висновки викладені у постановках Верховного Суду від 22 травня 2019 року у справі № 757/49315/16-ц та від 01 червня 2020 року у справі № 389/1782/17 (провадження № 61-41001св18).¹⁶
137. Враховуючи викладене, вимоги Заявника щодо визнання недійсним у розумінні цивільного законодавства всього чи певних положень Контракту підлягають відхиленню.
138. **Щодо можливості Сторін передбачити у трудовому контракті заздалегідь визначений розмір компенсації (збитків).** Однією із загальних засад цивільного законодавства є принцип свободи договору (п. 3 ч. 1 ст. 3 ЦКУ). За змістом цього принципу сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного

¹⁴ Див. постанову Верховного Суду України від 22 лютого 2017 року у справі № 757/42262/15-ц.

¹⁵ Див. постанову Верховного Суду України від 24 червня 2015 року у справі № 6-530цс15.

¹⁶ Див. додатково постанову Верховного Суду від 22 травня 2019 року у справі № 757/49315/16-ц та постанову Верховного Суду від 17 лютого 2021 року у справі № 757/65490/19-ц.

законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості (ч. 1 ст. 627 ЦКУ). Принцип свободи договору полягає у наданні особі права на власний розсуд реалізувати:

- можливість укласти договір (або утриматися від укладення договору);
- можливість визначити зміст договору на власний розсуд, враховуючи при цьому зустрічну волю іншого учасника договору та обмеження щодо окремих положень договору, встановлені законом.

139. Відсутність у законі дозволу передбачити в договорі ту чи іншу умову не є рівнозначною забороні включення такої умови в договір. Обмеження відповідної свободи сторін спричинюється лише суворо імперативними нормами цивільного законодавства або ж нормами публічного права, які з давніх давен є "*privatorum pactis mutari non potest*".
140. У правовій доктрині інститут "заздалегідь визначених збитків" покликаний забезпечити кредитору справедливе відшкодування у тих випадках, коли сторони договору вже на момент його укладення погоджуються з тим, що певним порушенням умов договору кредитору завдається шкода/збитки, але при цьому конкретний розмір завданих збитків складно чи взагалі неможливо довести. З цих причин сторони не позбавлені права в договорі передбачити відшкодування збитків (компенсації) за конкретне порушення його умов у заздалегідь визначеній сумі чи сумі, яка підлягає обчисленню за певним алгоритмом чи формулою.
141. Інститут "заздалегідь визначених збитків" широко відомий і активно застосовується учасниками зокрема у господарської діяльності. Комісія Організації Об'єднаних Націй з права міжнародної торгівлі (UNCITRAL) розробила Уніфіковані правила договірних положень щодо узгодженої суми, належної до сплати в разі невиконання зобов'язання (*Uniform Rules on Contract Clauses for an Agreed Sum Due upon Failure of Performance*) 1983 року. У правилах зазначено, що неважливо чи кваліфікується відповідна сума в межах національного правопорядку як штрафна санкція (штраф), або ж як компенсація (збитки). В обох випадках правила є однаковими - не вимагається доведення розміру збитків чи причинно-наслідкового зв'язку. Згідно зі ст. 6 згаданих Уніфікованих правил, якщо договором передбачено, що кредитор має право на узгоджену суму в разі затримки виконання (порушення), він має право як на виконання зобов'язання, так і на обумовлену суму. Якщо договір передбачає, що кредитор має право на узгоджену суму в разі невиконання (порушення), крім затримки, він має право або на виконання, або на узгоджену суму. Якщо, однак, узгоджену суму не можна розумно вважати компенсацією за невиконання зобов'язання, кредитор має право як на виконання зобов'язання, так і на узгоджену суму.
142. У Принципах міжнародних комерційних договорів УНІДРУА 2010 року (а згодом в редакції - 2016 року) конструкція узгодженої суми втілена в ст.7.4.13, що є складовою розділу 4 "Збитки" глави 7 "Невиконання". Відповідно до ч. 1 цієї статті договором може бути передбачено, що у разі невиконання, сторона, яка його допустила, має сплатити певну суму іншій стороні. При цьому в коментарі до цих Принципів особливо наголошується, що точна кваліфікація вказаної суми (як компенсації втрат чи штрафних санкцій) не важлива.
143. Підхід, закріплений в уніфікованих актах європейського приватного права, є по суті аналогічним: умови зобов'язання можуть передбачати, що боржник, який допустив невиконання зобов'язання, має сплатити кредитору визначену суму за таке невиконання (ст.9:509 Принципів європейського договірної права (PECL), ст.111.3:712 Принципів, визначень і модельних правил європейського приватного права (DCFR)).

144. Аналогічної позиції щодо права сторін на власний розсуд за взаємною згодою погодити суму компенсації (збитків) у випадку розірвання контракту без поважної причини дотримується і КАС, і ФІФА, зокрема:

*"According to well-established CAS jurisprudence, the Parties' explicit agreement as to the sum to be paid in the event of termination of an employment contract for just cause takes precedence over the calculation methods set out in article 17 of the RSTP FIFAJ. In particular, the compensation thus agreed is due in full and does not have to be reduced, even in the event that the creditor party has started a new job at a date prior to the end of the contract binding him to his debtor (CAS 2015/A/3946; CAS 2016/A/4826). It follows from the foregoing that, contrary to what the Club maintains, there is no reason to reduce the compensation due to the Player by the amounts he could have received from another employer during the initial term of the Employment Contract. The FIFA DRC has therefore correctly calculated the compensation to which the Player is entitled."*¹⁷

(вільний переклад на українську мову: Згідно з усталеною практикою КАС, явна домовленість Сторін щодо суми, яка підлягає сплаті в разі розірвання трудового договору з поважної причини, має пріоритет над методами розрахунку, викладеними у статті 17 Регламенту ФІФА щодо статусу і трансферу гравців. Зокрема, погоджена компенсація підлягає виплаті у повному обсязі і не має бути зменшена, навіть у випадку, якщо сторона-кредитор почала нову роботу до закінчення контракту, який зв'язує її із боржником (CAS 2015/A/3946; CAS 2016/A/4826). З цього випливає, що, всупереч твердженням Клубу, немає підстав для зменшення компенсації, яка належить Гравцю, на суми, які він міг би отримати від іншого роботодавця протягом початкового терміну Трудового договору. Таким чином, ПВС ФІФА правильно розрахувала компенсацію, на яку має право Гравець).

145. У іншому рішенні одноосібний арбітр КАС прийшов до наступних висновків

*"Furthermore, the Sole Arbitrator deems that, taking into account the wording of the clause, it is clear that the intent of the Parties was to stipulate in advance the amount of compensation in case of breach of the Employment Contract by any of the Parties. Hence, it is a liquidated damages clause. At this respect, the Sole Arbitrator recalls that: "[...], the parties to an employment contract may stipulate in the contract the amount of compensation for breach of contract. Where such a clause exists, its wording should leave no room for interpretation, and must clearly reflect the true intention of the parties. Whether such clauses are called "buy out clauses", indemnity or penalty clauses, or otherwise, is irrelevant. Legally, they correspond therefore to liquidated damages provisions" (CAS 2014/A/3707). In consideration of all the above, of the legal principle of pacta sunt servanda, and given that Article 2.5 of the Employment Contract provides for the clear type of measurable and identifiable penalty, this Sole Arbitrator is of the opinion that the provision in question reflects the true and clear will of the contracting Parties."*¹⁸

(вільний переклад на українську мову: Крім того, Одноосібний арбітр вважає, що, беручи до уваги формулювання застереження, очевидно, що наміром Сторін було заздалегідь встановити суму компенсації у випадку порушення Трудового договору будь-якою зі Сторін. Таким чином, це положення про заздалегідь оцінені збитки. У цьому контексті Одноосібний арбітр зазначає: "[...] сторони трудового договору можуть передбачити в договорі суму компенсації за

¹⁷ CAS 2021/A/7958 38, MAS de Fès v. Karime Benjamin Makongo, рішення від 17 грудня 2021 року.

¹⁸ CAS 2022/A/9013, Savvas Poursaitides v. Apoel Nicosia Club & Apoel Podosfairo Dimosia Ltd, рішення від 28 березня 2023 року.

порушення договору. Якщо таке положення існує, його формулювання не повинно залишати місця для тлумачень і має чітко відображати справжній намір сторін. Як би не називали ці положення — "положення про викуп", положеннями про відшкодування чи штрафними санкціями, — юридично вони відповідають положенням про заздалегідь оцінені збитки" (CAS 2014/A/3707). Враховуючи все вищевикладене, правовий принцип *pacta sunt servanda* і той факт, що стаття Трудового договору передбачає чітке, вимірне і визначене покарання, Єдиний арбітр вважає, що це положення відображає справжню і чітку волю Сторін, які уклали договір.)

146. Палата з вирішення спорів ФІФА під час розгляду спорів за наслідками яких можливе присудження виплати компенсації за одностороннє розірвання трудового контракту без поважної причини спочатку, після встановлення юрисдикції, встановлює підстави та джерела визначення розміру компенсації:

*"Chamber held that it first of all had to clarify as to whether the pertinent employment contract contained a provision by means of which the parties had beforehand agreed upon an amount of compensation payable by the contractual parties in the event of breach of contract. As a consequence, the members of the Chamber determined that the amount of compensation payable by the club to the player had to be assessed in application of the other parameters set out in art. 17 par. 1 of the Regulations"*¹⁹

(вільний переклад на українську: Палата постановила, що вона, перш за все, повинна була з'ясувати чи містив відповідний трудовий договір положення, за допомогою якого сторони заздалегідь домовилися про розмір компенсації, що підлягає виплаті договірні сторони у разі порушення договору. Як наслідок, члени Палати визначили, що сума компенсації, що підлягає виплаті клубом футболісту, має оцінюватися із застосуванням інших параметрів, викладених у ст. 17 пар. 1 Регламенту ФІФА.)

147. **Щодо компенсації за порушення умов Контракту.** Практика ФІФА та КАС сформувала вже певний підхід до визначення сум компенсації (збитків), їх розрахунку та необхідності відповідності принципам розумності, пропорційності та справедливості.
148. Необхідно зазначити, що якщо одна зі сторін розриває контракт без достатніх підстав або серйозно порушує свої договірні зобов'язання настільки, що у контрагента (клубу або гравця) з'являється належна причина для розірвання контракту, сторона-порушник, як правило, зобов'язана виплатити компенсацію. Взаємне зобов'язання виплатити компенсацію контрагенту в разі порушення контракту є дуже важливим, коли йдеться про захист фундаментального принципу договірної стабільності. Його дотримання важливе не тільки для встановлення правил, які слугують стримуючим фактором порушення договору, але й чітко передбачає, що у разі порушення договору, відповідна сторона повинна понести відповідні негативні наслідки. Регламент містить загальні та специфічні правила, яких органи спортивної юрисдикції, зокрема Палата, повинні дотримуватися при розрахунку суми компенсації, що підлягає сплаті. Метою виплати потерпілій стороні завжди має бути отримання такої суми компенсації, яка адекватно відшкодовує понесені збитки. Однак компенсація за порушення договору не повинна призводити до отримання потерпілою стороною вигоди або прибутку, що компенсує їй шкоду понад ту, якої вона зазнала через протиправну поведінку іншої сторони.
149. Першим елементом, який, як зазначалося раніше, слід розглянути відповідно до пп. 12.1. п.12 ст. 15 Регламенту зі СіТФ, є те, чи існують договірні положення, які заздалегідь визначають суму, що підлягає сплаті стороною, яка порушила договір. Сторони можуть включити до свого договору положення про компенсацію (збитки), яке заздалегідь

¹⁹ DRC REF. FPSD-13754, Ahmed Ayman Shamsaldin Abdalaz v. Jabala, рішення від 18 квітня 2024 року.

встановлює суму, що підлягає сплаті кожною стороною у разі порушення договору. Якщо сторони погоджуються включити до свого договору положення про "*liquidated damages/заздалегідь визначену неустойку (збитки)*", вони повинні прагнути оцінити, яка сума буде підлягати сплаті, якщо договір буде достроково розірвано у зв'язку з його порушенням однією зі сторін. Таке положення ґрунтується на припущенні, що: (i) одна зі сторін достроково розриває договір без поважних причин; або (ii) одна зі сторін порушує свої договірні зобов'язання настільки, що інша сторона має достатні підстави для розірвання договірних відносин. Положення про "*liquidated damages/заздалегідь визначену неустойку (збитки)*" використовується сторонами для того, щоб встановити суму, яка підлягає сплаті в якості компенсації, якщо така подія настане.

150. Поряд із цим, як зазначає ФІФА і КАС, принципи взаємності та пропорційності відіграють важливу роль щодо положень про неустойку відіграють важливу роль й було неодноразово підтверджено, що будь-яка сума компенсації, передбачена у компенсаційному застереженні, має бути пропорційною²⁰. Але ж підходи, яких дотримуються Палата ФІФА та КАС, якщо сума, передбачена в контракті, видається непропорційною, особливо у порівнянні з контрактною винагородою гравця відрізняються. Палата ФІФА визнає цей пункт не підлягаючим застосуванню (тобто нерелевантним) і розраховує належну компенсацію відповідно до критеріїв та факторів, зазначених у ст. 17 Регламенту ФІФА. КАС в свою чергу приймає рішення що компенсація, яка підлягає виплаті на підставі відповідного положення про компенсацію може бути скоригована до розумного та належного рівня²¹.
151. На думку Палати, підхід, якого дотримується КАС, є більш відповідним загальновизнаному принципу "свободи договору". По-перше, орган спортивної юрисдикції фактично не буде змушений суперечити сталій практиці національних судів та правовій доктрині, щодо неможливості повністю або частково застосовувати цивільно-правовий інститут недійсності правочинів до трудових відносин. По-друге, Палата у цьому випадку має більше можливостей взяти до уваги різноманітні чинники та обставини під час дослідження обґрунтованості встановленого сторонами розміру компенсації та, застосовуючи принципи розумності та справедливості, скоригувати розмір компенсації до такого розумного рівня, коли він буде відповідати тяжкості порушення, але при цьому не становитиме для винної сторони надмірний тягар, який поставить її в край не вигідну матеріальну та життєву ситуацію.
152. Не існує чіткого визначення або конкретних критеріїв того, що робить суму компенсації (збитків) надмірною. Таке рішення має прийматися в кожному конкретному випадку. Важливим для такого визначення є момент, коли відбулося порушення договірного зобов'язання, що підлягає захисту.
153. Наприклад, застосовуючи практику Федерального Верховного Суду, колеґії арбітрів у справах *CAS 2010/A/2317 SC Fotbal Club Timisoara SA npotu FC Slovan Liberec* та *CAS 2011/A/2323 FC Slovan Liberec npotu SC Fotbal Club Timisoara* надали узагальнені висновки щодо релевантних правових принципів та застосували такі критерії при визначенні надмірності встановленої договором суми компенсації (збитків)²²:
- відповідно до ст. 160 Швейцарського Кодексу про зобов'язання (ШК), сторони договору можуть домовитися про суму компенсації у разі невиконання або неналежного виконання договору. Якщо договір має бути виконаний у визначений

²⁰ Див. сторінку 174 Коментаря 2023 року.

²¹ *CAS 2017/A/5242 Esteghlal Football Club v. Pero Pejic*; *CAS 2016/A/4826 Nilmar Honorato da Silva v. El Jaish FC & FIFA*; *CAS 2016/A/4550 & CAS 2016/A/4576 Darwin Zamir Andrade Marmolejo v. Club Deportivo La Equidad Seguros S.A. & FIFA and Ujpest 1885 FC v. FIFA*; also *CAS 2013/A/3411 Al Gharafa & Bresciano v. Al Nasr & FIFA*; *CAS 2015/A/4262 Pape Malickou Diakhate & Gestion Service Ltd. v. Granada CF, Bursaspor Kulübü, Kayseri Erciyesspor & FIFA and CAS 2015/A/4264 Granada CF v. Pape Malickou Diakhate, Bursaspor Kulübü, Kayseri Erciyesspor & FIFA*.

²² Можливість додаткового застосування швейцарського права Сторони безпосередньо встановили в Контракті (п 8.1.).

строк, сторони можуть домовитися про нарахування пені за кожен день прострочення з боку боржника;

- відповідно до принципу свободи договору, сторони можуть вільно визначати розмір компенсації (збитків) за договором. Однак швейцарський законодавець встановив обмеження цієї свободи в ч. 3 ст. 163 ШК з метою забезпечення дотримання публічного порядку та принципу пропорційності як стандарту швейцарського права;
- відповідно ч. 3 ст. 163 ШК: "*суддя зменшує надмірний штраф*". Тому суддя/або колегія має дослідити його розмір;
- критерії, за якими суму компенсації (збитків), встановлену договором, вважають надмірною, та ступінь, до якого суддя може її зменшити, визначені у швейцарській судовій практиці. По-перше, оскільки суддя може зменшити таку суму лише тоді, коли її розмір на момент винесення рішення є надмірним, тобто, коли вона є необґрунтованою та явно перевищує допустимий розмір з точки зору принципів справедливості та добросовісності. Для визначення надмірності необхідно враховувати баланс інтересів сторін і враховувати обставини кожного конкретного випадку. Для цього вирішальними є інтереси кредитора, серйозність порушення договору, вина боржника, а також фінансовий стан обох сторін. Також необхідно враховувати характер договору, професійний досвід боржника та мету визначення такої суми у договорі;
- так, сума компенсації (збитків) не може автоматично вважатись надмірною лише тому, що вона перевищує фактичні збитки, яких зазнав кредитор, - оскільки вона несе також каральний елемент, її розмір не обов'язково має точно відповідати сумі завданих збитків.

154. В іншому рішенні КАС проаналізував пропорційність положення про дострокове розірвання контракту гравцем, в результаті чого скасував рішення Палати з вирішення спорів ФІФА. У цьому випадку КАС послався на ст.ст. 161 і 163 ШК та врахував наступні критерії у своєму рішенні: (i) слід поважати договірну автономію; (ii) не можна легковажно порушувати договірну автономію; (iii) суддя може відхилитися від неї, якщо вважає суму надмірною; (iv) сума узгоджених збитків може бути правомірно відокремлена від кількісної оцінки завданої шкоди²³.

155. **Узагальнюючи вищенаведене, Палата зазначає, що:**

- регламентні документи не тільки не встановлюють принципу взаємності або заборони нерівності при визначенні розміру заздалегідь погодженої компенсації (збитків) ("*liquidated damages/заздалегідь визначеної неустойки (збитків)*"), а й віддають вирішення цього питання на розсуд сторін договору на підставі принципу автономії сторін;
- орган, що розглядає справу, повинен зменшити передбачену договором суму погодженої компенсації (збитків) до такої міри, щоб вона не була фактично "заходом конфіскації" (неприпустимою перешкодою для фінансового майбутнього боржника), і при цьому "відсутність взаємності" при застосуванні відповідного договірного положення може бути врахована для зменшення встановленої суми, якщо вона визнається надмірною. Зменшення такої суми можливе лише до тієї міри, до якої вона більше не є надмірною²⁴;

²³ CAS 2019/A/6521 & 6526 Osmanlispor FK v. Patrick Cabral Lalau & Club Atlético Mineiro and Patrick Cabral Lalau v. Osmanlispor FK. додатково див. Коментар ФІФА 2023 року.

²⁴ "Excessive contractual penalties in football", Despina Mavromati (18 листопада 2016 року), доступ за посиланням: <https://ssrn.com/abstract=2872151>.

- втручання та перегляд сум, визначених сторонами на підставі принципу автономії волі, допустиме тільки тоді, коли встановлена сума є надмірно і кричуще високою з точки зору принципів справедливості та рівності;
- встановлені взаємні зобов'язання не повинні надавати непропорційну перевагу одній зі сторін і не повинні надавати їй надмірний контроль над іншою стороною. Такі положення вважаються несумісними із загальними принципами договірної стабільності і тому їм не може надаватись повний ефект.

156. **Палата доходить до висновків, що:**

- включення у трудовий Контракт положення про "*liquidated damages/заздалегідь визначену неустойку (збитки)*" є повністю правомірним, відповідає принципу свободи договору та надає сторонам такого договору право на включення до договору будь-яких положень, які навіть хоч прямо й не передбачені, але ж не порушують публічний порядок та не суперечать відповідним нормам діючого законодавства. Це є цілком законним і не може визнаватися недійсним ані повністю, ані частково;
- положення про "*liquidated damages/заздалегідь визначену неустойку (збитки)*", включене у п. 7.3.2. Контракту, що передбачає компенсацію у розмірі **10 000 000,00 (десять мільйонів) Євро**, що фактично у 50 000 разів перевищує заробітну плату Гравця у 8 000,00 (вісім тисяч) гривень на місяць, або навіть альтернативні **2 344 890,00 (два мільйони триста сорок чотири тисячі вісімсот дев'яносто) Євро**, що являють собою пропорційну величину компенсації, визначену п. 7.3.2. вказаного Контракту, є незбалансованим, диспропорційним (відсутнє аналогічне положення для Гравця), виглядає надмірно і кричуще високим з точки зору принципів справедливості та рівності, а також є по суті конфіскаційним заходом і неприпустимою перешкодою для фінансового майбутнього Гравця;
- зазначені обставини **обґрунтовують необхідність втручання** Палати як незалежної інстанції, утвореної згідно з вимогами УАФ та ФІФА для розгляду та вирішення спорів, що виникають між суб'єктами футболу, з метою коригування (зменшення) суми "*liquidated damages/заздалегідь визначену неустойку (збитки)*", встановленої Сторонами у п. 7.3.2. Контракту. Це коригування повинно бути таким, щоб, з одного боку, воно санкціонувало порушення Гравцем фундаментального принципу дотримання контрактної стабільності у футболі, але, з іншого боку, мало розумний, адекватний та справедливий характер.

157. **Палата відхиляє** третю альтернативну пропозицію Клубу щодо визначення суми компенсації у розмірі **50 000 (п'ятдесят тисяч) Євро**, як "*ринкову вартість*" Футболіста згідно з відомостями веб-сайту Transfermarkt, враховуючи те, що жодної впевненості в достовірності, об'єктивності та, перш за все, незалежності зазначеної Інтернет-платформи у Палати немає. У Палати відсутні відомості про критерії внесення інформації на зазначену Інтернет-платформу, відповідальних осіб чи організації, так і діючі критерії обчислення т.зв. трансферної вартості, які застосовуються адміністраторами вказаної платформи. Палата могла б допустити розгляд альтернативної суми компенсації у розмірі втраченої "*ринкової вартості*", але Клуб не надав жодних документів чи інформації, які могли б свідчити, що хтось був зацікавлений у послугах Гравця, що до Клуба надходили відповідні оферти щодо придбання трансферних прав на Гравця. Клуб на підставі належним чином доведених доказів не довів фактів як наявності попиту з боку професійних клубів щодо послуг Гравця, так і розуміння ринкової вартості трансферних прав на Футболіста.

158. **З урахуванням вищезазначеного, Палата вважає,** що справедливим та адекватним розміром компенсації за одностороннє розірвання Контракту з боку Футболіста буде визначення компенсації у розмірі **100 000 (сто тисяч) Євро**.
159. Стосовно сплати 5% річних, починаючи з дати, наступної після розірвання Контракту та до моменту фактичної виплати, Палата звертає увагу на прецедентну практику ФІФА та КАС, згідно з якою, зокрема:

*"The Panel recognizes that in a claim for compensation for the unjustified, premature termination of an employment contract, interest accrues from the day following the termination date, without any reminder being necessary (CAS 2008/A/1519 & 1520, at paras. 184, 185, and 186; CAS 2010/A/2145, 2156 & 2147) ... until effective payment"*²⁵

(вільний переклад українською мовою: *Панель арбітрів зазначає, що у вимозі про компенсацію за необґрунтоване, передчасне розірвання трудового договору відсотки нараховуються з наступного дня після дати розірвання без будь-якого нагадування (CAS 2008/A/1519 та 1520, пп. 184, 185 та 186; CAS 2010/A/2145, 2156 та 2147) ... до дати фактичної оплати.*)

160. **Таким чином, Палата погоджується з наявністю правових підстав для задоволення зазначеної вимоги Клубу.**

ВИСНОВКИ ПАЛАТИ ПО СУТІ СПРАВИ

161. Всебічно вивчивши наявні документальні матеріали, вивчивши пояснення Сторін, розглянувши надані письмові докази та обґрунтування, Палата **дійшла висновків**, що:
- (i) *ФК "Шахтар" розірвав Контракт з Футболістом за наявності поважної причини.*
 - (ii) *Футболіст повинен сплатити компенсацію за розірвання Контракту з його вини.*
 - (iii) *Сума визначеної Палатою компенсації з одного боку несе певну каральну санкцію/функцію за порушення Гравцем фундаментального принципу дотримання контрактної стабільності в футболі, але ж при цьому одночасно носить розумний, адекватний та справедливий характер та не є конфіскаційним заходом чи неприпустимою перешкодою для фінансового майбутнього Гравця.*
162. Керуючись положеннями Регламенту Палати, Регламенту зі СіТФ, чинного законодавства України, враховуючи практику вирішення подібних спорів органами спортивної юрисдикції ФІФА та Міжнародним арбітражним судом зі спортивних питань (КАС, м. Лозанна, Швейцарія), Палата з вирішення спорів УАФ

ВИРІШИЛА:

1. В задоволенні заяви ОСОБА_1 від 29.03.2024 року, в інтересах якого діє адвокат ОСОБА_2, до ПАТ "ФК "Шахтар" (Донецьк) про стягнення заборгованості та визнання контракту частково недійсним - **відмовити у повному обсязі**.
2. Зустрічну Заяву ПАТ "ФК "Шахтар" (Донецьк) від 26.09.2024 року до ОСОБА_1 про визнання факту розірвання Контракту з Футболістом з поважної причини, сплати компенсації за дострокове розірвання Контракту та нарахування пені у розмірі 5% річних на суму компенсації - **задовольнити частково**.

²⁵ CAS 2018/A/5608 Matías Ezequiel Suárez & CA Belgrano v. RSCA, рішення від 22 січня 2019 року.

3. Визнати, що Контракт від ДАТА_1 № НОМЕР_1, укладений між ПАТ "ФК "Шахтар" (Донецьк) та ОСОБА_1, був розірваний ПАТ "ФК "Шахтар" (Донецьк) з **17.10.2023 року** в односторонньому порядку **за наявності поважної причини**, а ОСОБА_1 є стороною **винною в односторонньому розірванні Контракту**.
4. Зобов'язати ОСОБА_1 сплатити на користь ПАТ "ФК "Шахтар" (Донецьк) компенсацію за одностороннє розірвання Контракту без поважної причини у розмірі **100 000,00 (сто тисяч) ЄВРО** плюс 5% річних починаючи з **18.10.2023р.** до моменту фактичної виплати.
5. Протягом 10 (десяти) календарних днів з моменту набуття чинності Рішенням Палати у встановленому статтею 54 Регламенту Палати порядку, ПАТ "ФК "Шахтар" (Донецьк) надіслати ОСОБА_1 (його офіційному Представнику) інформацію про банківський рахунок по формі, що міститься на сайті Палати.
6. В задоволенні всіх інших вимог - **відмовити**.

Інформація про оскарження Рішення Палати

Апеляція на рішення Палати може бути подана до Спортивного арбітражного суду (КАС, м. Лозанна, Швейцарія) протягом 21 (двадцяти одного) дня з моменту одержання стороною повної форми рішення.

Court of Arbitration for Sport

Palais de Beaulieu, Avenue Bergières 10, CH-1004 Lausanne, Switzerland

Тел. +41 21 613 50 00, Факс: +41 21 613 50 01, e-mail: info@tas-cas.org

Більш детальна інформація на офіційній сторінці - www.tas-cas.org

Повна форма Рішення підписана 13 березня 2025 року.

Головуючий по справі

Олександр ВОЛКОВ